

SOSYAL BİLİM VE FİKİR

ADAMLARININ KALEMİ İLE

İşçilerin Uyanışı

«DİSK kelimesine iyi bakın,
iyice ezberleyin ve sevinin.
Çünkü işçi olsanız da olmasanız
da DİSK sayesinde geleceğinizin
aydınlığı şimdiden daha sağlama
bağlanmış bulunuyor.»

Refik ERDURAN

Disk Yayınları No. 3

SOSYAL BİLİM VE FİKİR

ADAMLARININ KALEMİ İLE

İşçilerin Uyanışı

«DİSK kelimesine iyi bakın,
iyice ezberleyin ve sevinin.
Çünkü işçi olsanız da olmasanız
da DİSK sayesinde geleceğinizin
aydınlığı şimdiden daha sağlamla
bağlanmış bulunuyor.»

Refik ERDURAN

İstanbul — 1967

İSTANBUL MATBAASI
Nuruosmaniye Cad., 90 — İstanbul
İSTANBUL 1967

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonunun kuruluşu, basında geniş yankılar uyandırdı. Övgüler yanında sövgüler, eleştiriler yanında yermeler, gerçeği anlatan yazılar yanında yalanı baştacı eden yayınlar birbirini izledi. İşçilerin gerçekleri bilmesi, yayınların özünü daha iyi kavraması, böylece Türk işçi hareketinin eriştiği mutluluğu daha iyi değerlendirmesi için bu kitapçığı hazırladık.

Bir daha anlaşılacaktır ki, Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (kısaca DİSK) gerçek işçi sendikalarının en üst örgütüdür ve işçi sınıfının sendikacılık alanında en sağlam dayanağıdır. Onun için de DİSK, işçi sınıfının sendikacılık alanında biricik temsilcisidir.

DİSK
Basın Dalresi

İLK SENDİKALAR

İşçi Sendikaları 1946'da yeniden ve kendi isteğiyle kurulduktan azsonra hükûmet, bu sendikaları deneti altına alabilmek için sendikaların uymaya mecbur olduğunu sıraladığı hükümleri bir tasarı halinde Meclise verdi ve işçi sendikalarını her bakımdan bağımlı hale getiren, grev hakkından, toplu sözleşme yapmaktan yoksun bırakan biçimde kanunlaşmasını sağladı.

İlk önceleri, işçiler sendikalar kurmaya yanaşmadılar. Çünkü hükûmet 1946'da kendiliklerinden kurulan sendikaları Sıkıyönetim Komutanlığınca kapatmıştı. Yeni bir demokrasi oyununa gelmemek, sendika kurup ardından tevkif edilmek için Sendikalar Kanununa göre sendikalar kurmaya hiç heves etmediler.

İktidar partisi o zaman, her işyerinde sendika kurmaya ikna edebileceği işçileri aradı, buldu ve parti parası da bol bol harcanarak «işçi sendikası» adıyla yeni işçi örgütleri kurdu. Bir süre bu sendikaları kuranlara polisçe dokunulmadığı görülünce işçiler, parti parası girmeyen kendi paracıklarıyla işçi sendikaları kurmaya başladılar. Ama İçişleri Bakanlığı da gizli bir genelge ile sendikacıların adlarını bir liste halinde mülkiye âmirlerine bildirdi ve izlenmelerini istedi.

SENDİKA BOLLUĞU

İşçiler, aynı işkolunda, hatta aynı işyerinde birden fazla sendika kurmaya başladılar. Kanun, çok sendika esasına göre çıkarıldığı için isteyenler aynı işyerinde ya da işko-

lunda istedikleri kadar sendika kurabilirlerdi. Ama çoğu sendikanın yöneticileri üstelik ceplerinden de harcayarak sendika işlerini yürütüyorlardı. Ne vakit ki sendikacılık işçilerin inandıkları meslek örgütü olmaya başladı, o vakit sendika işlerini yürütecek bilgili kişilerin ücretle çalıştırılması ve bütün gününü sendikaya vermesi gerekti.

İhtiyaçtan doğan bu yol açılınca, bir takım açık gözler de işçi gibi fabrikalarda çalışmadan sendikada memur gibi çalışıp maaş almayı kendilerine daha yararlı gördüler ve başladılar işverenle anlaşıp sözde işçi sendikaları kurmaya ve işçileri, kendi maaşları uğruna aldatmaya, harcamaya, kandırmaya..

SENDİKALAR BİRLİKLERİ

1952'ye kadar bazı illerde ve bölgelerde en üst örgüt işçi Sendikaları Birliği idi. Bu birliklerde bir çok sendikacılar yönetime katılmaktaydı. Ama siyasî partiler, sermaye çevrelerinin egemenliğini pekiştirmek için işçileri ele geçirmeye çalışınca işçi çıkarlarına yaramayan politika, sendikaları avucu içine almayı başardı. Sendikalar Birlikleri birbirlerine rakip sermaye çevrelerinin kümelandikleri siyasî partilerin üstü kapalı birer organı durumuna getiriliyordu. Bu bakımdan da işçilerin ayrı sendikalara bölünmesi bir türlü ön plânda ele alınmıyor, yukarıdaki kavga, fabrikadaki işçilerin çıkarlarını unutturuyordu.

TÜRK-İŞ KURULUNCA...

1952 yılında Sendikalar Birlikleri, Sendikalar Federasyonları ve bazı sendikaların katılmasıyla Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (Kısaca Türk-İş) kuruldu. Sendikalar Birliklerinin başaramadığı işçileri aynı işkolunda tek bir sendikada toplama işini Türk-İş'in yapması beklendi. Ama

Türk-İş, bir yandan partizan sendikacıların, bir yandan hükümetin tutumu yüzünden kendinden beklenen hiç bir olumlu işi tümolarak yerine getiremedi ve nihayet 27 Mayıs 1960 hareketinden sonra işçiler yeni Anayasa ile yıllardan beri özlenen haklara kavuştular :

Sendika özgürlüğü tanındı.

İşçinin grev yapabilme hakkı gerçekleşti.

İşverenle toplu sözleşme yapma hakkı yürürlüğe girdi.

Ve işçilerin bir vatandaş olarak politika ile uğraşmaları, işçi sendikalarının işçi sınıfının yararına politikaya ağırlıklarını koyabilmeleri olağanlaştı.

TÜRK-İŞ'İN HATASI

Türk-İş, bu kadar elverişli bir ortamda büyük bir hataya düştü. İşçilerin sendika aidatları, ücret bordrosundan kesilebilince rahatça gelen üye aidatını geliştirmeye bakmadı, işçileri işkolu sendikalarında Türkiye tipi örgüt içinde birleştirmede, birleştiremedi. Yanlış reçetelerle işçi hareketini yönetmeye kalktı. Amaç ve hareket yönünden sarı sendikaların doğmasını önlemeye yarayan güçlü anlaşmalar yapması gerekirken bu ilkeleri unutup yabancı sermayenin, yabancı devlet yardımının Türk-İş'e akmasına çalıştı. Dış kompradordan elde edilen yardım, Türk-İş'i işçilerle karşı karşıya getirme gibi bir sonuç yarattı.

DURUM MUHAKEMESİ

Bu gelişme, bilim adamlarının da dikkatini çekti. Doç. Haydar Kazgan¹ bölünen sendikacılığı incelerken «tabandaki bölünme» de dikkate, değer bir gözlemde bulundu; üç-

¹ Cumhuriyet, 3 Ocak 1967, Bölünen Sendikacılığımız, Haydar Kazgan

retli sendikacılığın doğuşundaki gelişmeye dikkati çeken bu gözlemi şöyle belirtti :

«Gerçekte Türkiye'de toplu sözleşme ve grev hakları işçi sendikalarını işveren ve onlara bağlı olduğu işveren sendikaları karşısında güçlendirmiştir. Ancak, bu güçlenme, işçi sendikalarının işyeri ve işkolu seviyesinde bölünmeleri halinde tesirini yitirmektedir. Bu bölünme bugün Türkiye'de sarı sendikacılık yoluyla bölünme ve sendika idareciliğinin getirdiği ünvan ve yüksek gelirin esas sebebinin teşkil ettiği bir bölünme olarak iki şekilde ele alınabilir.»

SARI SENDİKALAR VE İŞVERENLER

Doçent Haydar Kazgan, sarı sendikaların neden kurulduklarına da dikkati çeken önemli bir uyarıda daha bulundu:

«Sendika hürriyetinin geniş olduğu her ülkede olduğu gibi bugün Türkiye'de de güçlü işverenler bu hürriyeti kendi lehlerine kullanmak imkânını bulmuşlardır. Güçlenen ve bu güçlenmeyi sendikacılık, millî ekonomi ve işletmecilik bilgileriyle takviye ederek işçinin üretim içindeki payını ve menfaatlarını işveren karşısında gerçek anlamda koruyacak hale gelmiş olan bir sendika, hemen yanında bir sarı sendikanın bitiverdiğini görmektedir. Birçok işverenlerimiz hiç bir gücü olmayan, kuruluş ve yönetici kadro bakımından yetersiz sendikaları desteklemekte, hatta bunların kuruluşlarına yardım etmektedirler.»

ZİRVEDEKİ BÖLÜNME

İşverenlerin destekledikleri tabandaki bölünme yanında bir de zirvede, çatıda bölünme olmuştur. İşte Doçent Haydar Kazgan'ın görüşü :

«Zirvedeki bölünmeyi Türk-İş'ten ayrılma ve yeni konfederasyonlar kurmak olarak nitelendirdiğimizde, bölünme-

nin bugün sendikacılığımızın millî seviyedeki hedeflerinin ne olabileceği hakkında sarîh bir fikri olmamasından ileri geldiğini öne sürmek doğru olur kanaatindeyiz.

ÖNEMLİ ÇELİŞMELER

Bir taraftan dış ticaretin devletleştirilmesini isteyen Türk-İş yöneticileri, diğer taraftan toplumu sömürücü iç ve dış güçlerin yanında olduklarını beyan etmekten çekinmemektedirler. Diğer taraftan Plân hedefleri ve stratejisi ile plânın finansmanı **konusunda** işçi ve çalışan kitlelerin menfaatlarına öncelik verilmesi **konusunda** tek direnme örgütü olması gereken Türk-İş, bu konular dışında kalmak için gösterdiği çabalarda ancak başarı kazanıyor!»

BİLİNÇLİ SENDİKACILAR

Türk-İş'in içine düştüğü çıkmazı açıkca belirten ve yöneticilerle adeta alay eden Doçent Haydar Kazgan bilinçli sendikacıların tutumunu da övüyor :

«Diğer taraftan bilinçlenen sendikacılığımız artık işçi menfaatlarının işyeri ve hatta işkolu seviyesinde yapılan toplu sözleşmelerle değil, fakat millî ekonomide bu menfaatlara öncelik tanıyan politikalarla korunabileceğini idrak etmiş duruma girmektedir.

Türk-İş yöneticileri «biz genel politikaya girmeyeceğiz» derken haklı olabilirler, fakat işçi menfaatlarını koruyabilmek, iktisadî gelişmenin getirdiği refahı yaygın hale getirmek için sadece toplu sözleşme ve grev oyununun kâfi olmayacağını bilmeleri gerekir. Böyle bir bilinçlenmeye gide-medikleri takdirde veya bunun gereğini yerine getiremezlerse, elbette ki Türk işçileri adına onların yapamadıklarını yapacak karşı örgütler çıkacaktır.»

DİSK, işçi sınıfının çıkarlarını temsil etmek amacıyla-

ortaya çıkmış ve işçileri kendi gerçek işçi sınıfı bilincine ermiş sendikalar içinde toplamayı başarmıştır. Gün geçtikçe de daha çok işçi, mutlaka aynı doğrultuda örgütlerde üye olarak görevlerini yapacaklardır.

ZİRVEDE «SARI» LİK

Değerli bilim adamı, sarı sendikaların tehlikelerine nasıl dikkati çektiyse, zirvedeki, tepedeki sarı sendikacılığa da dikkati çekmekten kendini alamamış. Bakınız Türk-İş için ne diyor :

«Türk-İş statükoyu (yânî mevcud bozuk düzeni) muhafaza eden tutumu ile iktidarı formel olarak destekleyebilir. Fakat bu, Türk-İş'e karşı birleşen sendikalara güç kazandırmak neticesini doğurmaktan öteye gidemeyecektir.»

İşte böylece, sendikacılıktaki zorunlu bölünmede DİSK'in haklılığı teslim edilmiş, Türk-İş, tutucu ve yanlış politikasıyla işçilere zarar veren bir örgüt derekesine düşmüştür. Türk-İş'in, işçi haklarına aykırı işleyen partiler üstü politikası, ya da Doçent Haydar Kazgan'ın deyimiyle «biz genel politikaya girmeyeceğiz» demesi, işçilere yararı dokunmayan politikasının karşısına DİSK'in çıkmasını zorunlu kılmıştır.

BÖLÜNME NEDENLERİ

Görüldüğü gibi, zirvedeki bölünme nedeni, Türk-İş'in hatalı, zararlı, gerçeklere sırt çeviren politikasının sonucudur. Genel-İş Sendikası Araştırma Bürosu Müdürü Avukat Engin Ünsal² da bunu görmüştür. Ünsal diyor ki :

«Zirvedeki bölünmenin nedeni her cephesiyle politiktir

² Milliyet, 17 Ocak 1967, Sendikacılıkta bölünme, Engin Ünsal

(Buradaki politik deyimini geniş anlamıyla kullanıyoruz). Ülkemizdeki millî sendika ve federasyon liderleri sendikaların ülke çapındaki görevlerinin ne olması gerektiği konusunda değişik görüşlere sahiptirler. En önemli görüş ayrılığı ise sendikaların politik ortama katılma metodu konusunda çıkmaktadır. Zirvedeki bölünme biçimsel yönden metod konusundaki görüş ayrılığından ibarettir.

YANLIŞ POLİTİKAYA BERDEVAM

Bugüne kadar sendikaları konfederatif düzeyde tek başına temsil eden Türk-İş tüzüğünde «siyasî partilere ve onlara bağlı teşekküllere karşı mutlak bağımsızlığın korunması ve partiler üstü bir politika izlenmesi» kabullenmiştir. Partiler üstü politika deyimini ile nelerin anlatılmak istendiği, sınırlarının nerede başlayıp nerede bittiği kesin olarak belirtilmediğinden Türk-İş'in bu eylemi kısa zamanda yozlaşmış ve bölünme başlamıştır. Bunun dışında Türk-İş'in «işçi haklarının sendikalar tarafından alınamayacağı, aksine hükümetler tarafından verileceği» düşüncesine yanlış olarak inanması Türk-İş'in tavizkâr bir kimliğe bürünmesine yol açmış ve bu davranışı haklı olarak bir çok sendikanın yönetici kadrosunda Türk-İş'e karşı olan inancın ve güvenin zayıflamasına yol açmıştır.»

BİR GERÇEK DAHA

Engin Ünsal bir gerçeğe daha parmak bastı, o da Türk-İş'in görevini yapamadığı gerçeğine. Diyor ki yazısında :

«Bugün sendikacılığımızın bazı isimleri Türk-İş'in görevini yapamadığı, gerek parlamento içinde ve gerekse parlamento dışında işçi haklarının gereği gibi korunamadığı kanısındadırlar. Türk-İş bu ortama şartlandığı ve bugünkü koşullardan sıyrılıp eylemini değiştiremeyeceği için de yeni bir konfederasyonunun kurulmasına inananlar vardır.

„Böylece tabanda sendikalar arasında yürüyen mücadele zirvede iki konfederasyon arasında devam edecek ve sendikacılığımız gerçekten çetin günlerin eşiğine gelecektir.”

SORUMLU : TÜRK-İŞ

Yazara göre, bu ayrılığın başsorumlusu Türk-İş'tir. Ünsal, bu sorumluluğu eğitim açısından, yalnız bu açıdan aldığı için sadece şunu belirtti :

«İşçi haklarının korunmasında gerekli hassasiyeti göstermeyen, AİD'den aldığı milyonluk yardımlara rağmen sende ancak 2300 işçiyi eğiten, sendika yöneticilerinin eğitimine önem vermeyen ve herşeyi yukarıdan bekleyen Türk-İş yöneticilerine bu sorumluluktan önemli bir pay düşmektedir.»

Oysa, Türk-İş'in büyük suçu, sorumluluğunun bilincine varamamasında ve sermaye çevrelerinin işçilere yaptıkları yutturmacalara inanmasındadır. Nedir bu yutturmaca?

İşçiler politika dışında kalsın, Türk-İş, partilerüstü davransın!

NEDİR POLİTİKA?

Oysa «politika, toplum hayatında bir tavır takınmak demektir. Ve tavır takınmaktan kaçınılamaz; zira tavır takınmaktan kaçınmak da bir tavidir. Hem de bazan en anlamlı, etkili olacak bir tavır.»³

Bunu belirten Refik Erduran gençliği, üniversite gençliğini politika dışına çekme çabalarına da değinen fıkrasında bakınız apaçık, dosdoğru nasıl anlatıyor gerçeği :

«Geçenlerde bir rektör fetva verdi :

— Üniversiteye politika girmemeli!

Bu zat söylediği sözün, Türkiye'nin günümüzdeki şart-

³ Milliyet, 21 Ocak 1967, Girdi, Refik Erduran

ları içinde en sivrisinden politika olduğunu bilmez mi dersiniz?

Üniversite gençliği milletimizin uyanış çabasının öncülerinden ve en büyük kozlarındandır. Onu politik sorunlara karşı sırt çevirmeğe zorlayarak saf dışı bırakmak (başka bir deyimle «nötralize» etmek) yurdumuzdaki politik dengeyi büyük ölçüde etkiler.

Bu dolma yutuldu mu, «gençliği ve maarif camiasını siyasete karıştırmamak» sloganının örtüsü altında politikanın en kabası yapılır.»

İŞÇİ SINIFI ÜSTÜNDE

Ünlü yazar «en geniş çaplı yutturma numarası» nın Türk işçi sınıfı üstünde çevirildiğine dikkati çektikten sonra şunları belirtiyor :

«Sizi teşkilâtlandırıyoruz» diye işçilerimiz bir tek örgütün çatısı altında toplanmış, bu örgüt «partiler üstünde kalalım» parolasıyla politikanın sözüm ona dışında tutulmuş, böylece işçilerimizin bütün vatandaşlar gibi kendi kaderlerinde söz sahibi kişiler olması önlenmiştir.

Oysa gelişmeye başlayan her ülkede işçilerin olaylar üstündeki bilinçli etkisi yalnız kendi güvenliklerinin değil, bütün toplumun geleceğinin başlıca garantilerindendir.

Bizim işçilerimize ise şu ninni söylenmiştir :

— Siz etliye sütlüye karışmayın, partilerden hiç birini kızdırmayın, öylece sırf kendi ücretlerinizi arttırmağa bakın.

Bu ninniyle uyumak hem küçüklük, hem de aptallıktır.

Küçüklüktür, çünkü üç beş kuruş fazla almak ümidiyle vatandaşın sorumluluktan kaçması beynini herhangi bir kuruluşun vestiyerine bırakması insanlık haysiyetine yakışmaz.

Aptallıktır, çünkü o yoldan refah sağlansa bile (ki sağlanamaz), öyle refahın hiç bir garantisi yoktur.»

ÇIKAR YOL

Bu yalanlanamaz gerçeği açıklayan Refik Erduran çıkar yolu da gösteriyor:

«Hepimiz gibi işçilerin de geleceğe güvenle bakabilmelerinin tek şartı ülkenin yönetiminde bilinçli vatandaşlar sıfatıyla söz sahibi olmayı başarmalarıdır. Bunun da yolu, o amaçla kurulmuş örgütlerde toplanmaktır.

Son haftaların en sevindirici olayı, toplum hayatımızın bu büyük ihtiyacını karşılamak üzere Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu adlı yeni bir kuruluşun ortaya çıkışıdır.

Bu adın ilk harfleri olan DİSK kelimesine iyi bakın, iyice ezberleyin. Ve sevinin. Çünkü işçi olsanız da, olmasanız da, DİSK sayesinde geleceğinizin aydınlığı şimdiden daha sağlama bağlanmış bulunuyor.»

DİSK'İN KURULUŞ KONGRESİ GÜNÜ

DİSK'in kuruluş kongresi yapıldığı gün, 12 Şubat 1967 sabahı Milliyet'i okuyanlar Refik Erduran'ın «Kutlu Olsun» başlıklı fıkrasını içlerine sindire sindire bitirirlerken elbette mutluydular. Erduran, DİSK'i ve Türk-İş'i eleştiren o fıkrasında «iş» in önemini pek açık seçik belirtiyordu :

«Türk yurtseverleri iyi konuşuyor, iyi tartışıyor, saldırılara uğradıkları zaman iyi direniyorlar. Ama iyi işler yapabildikleri, başarılı savunmadan sonra karşı saldırıya geçip zafer kazandıkları yok pek.

İşte bu sabah öyle bir «iş» yapılmakta: İstanbul'da toplanan namuslu, yürekli ve bilinçli işçi liderleri DİSK'in temelini atıyorlar.

Bu DİSK, öyle bir silâh ki, nükleer başlıklı füzeler halt etmiş yanında. Çünkü gücünü uranyumdan değil, insan zekâsından, insan haysiyetinden ve insan azminden alıyor.

Türkiye'yi bütünüyle aldatanların ikide birde tükürük gibi sözlerle yurtseverlerin yüzüne çarptıkları bir ayıp gerçektir :

— İşçileri savunmaya kalkıyorsunuz ama onlar sizden yana değil. Zonguldak gibi en çok işçi barındıran bir yerde bile hemen herkes bize oy verdi.

Doğrudur bu. Ve doğru fakat çok ters, çok ayıp olan bu gerçeğe herkes bir Sfenks bilmececi gözüyle bakmaktadır.»

SİSTEMLİ ÇABANIN FECİ SONU

Refik Erduran bu acayip sonucun anahtarını da veriyor:

«Oysa işçi aldaticılarının işçilerden topladıkları oylar kendiliğinden olmuş ve izahı güç bir tabiat acayipliği değildir. O aldaticılar tarafından yıllar yılı başarıyla yürütülmüş sistematik bir çalışmanın mantikî bir sonucudur.

Zonguldaktaki maden işçilerinin altmış bine yakın üyeli ve Türk-İş denilen örgüte bağlı bir sendikaları vardır. Bu sendika yöneticileri maden işçileri kurşunlandığı zaman bile hükûmet safında yer alıp hiç bir delile dayanmadan «olaylar komünist tahrikinden çıktı» yutturmacasıyla vahşeti haklı göstermeye kalkacak tıynetle kişilerdir.

TÜRK-İŞ'İN MORFINLEMESİ

Bu kişiler, işçilerin vatandaşlık duygusunu, insanlık haysiyetini ve sınıf bilincini durup dinlenmeden şu teranyle morfinlemektedirler :

— Siz sakın siyasete miyasete karışmayın. Karışırsanız iktidarı kızdırır, hiç bir hak elde edemezsiniz. Partilerin üstünde kalın ki, bütün partiler sizi tutsun, oylarınızı almak için hepsi size hizmet yarışına kalsın. Bu akıllıca taktiği yürütmek işini bize bırakın, sizin için koparacağımız ücret zamlarının tadını çıkarmaya bakın.

AP'nin aldığı işçi oyları bu ninnilerin sonucudur işte. Peki, işçileri uyutanlar bu önemli vatan hizmetine karşılık ne elde ediyorlar acaba?

İşçiler hesabına hemen hiç bir şey. Gerçekten, danıklı dövüş yoluna sapmadan mertçe yürütülecek bir mücadele ile kazanılabilecek avantajların çok küçük bir kısmını...

Ama kendileri hesabına — işçilere ihanetlerinin büyüğüyle ölçüldüğü zaman çok küçük sayılsa bile, onlara pek cazip görünen — ne avantalar elde ediyorlar ne avantalar!

ÇİRKİN BİR «GELİR KAYNAĞI»

Milliyet yazarı, bu avantaları anlatırken çok önemli bir avantaya da parmak basmadan geçememiş, diyor ki:

«Sendika ağalığı» sözüyle çok iyi belirtilen süflî saltanatın kaynağı yoksul işçilerden üçer beşer kuruşla toplanan milyonlar. Ama onun yanısıra çok daha çirkin ve vahim bir «gelir kaynağı» var :

Yabancı Parası.

Türk-İş, ilk kurulduğu yıllarda «tesir altında kalmamak için» Türk hükümetlerinden birkaç bin liralık yardım görmeyi bile reddetmişti. Sonradan, Türk işçi sınıfının ve hatta ülkesinin bütünü üstüne oynanan büyük oyunların etkisiyle o hale geldi ki, Amerikan devletine resmen bağlı AİD örgütünden milyonlarca lirayı açıkca almaya başladı.

Bu paralar sözde işçiyi «eğitmek» için verilmektedir. Aslında o göstermelik «eğitim» den bile geçirilebilen işçilerin sayısı — 400 bin kadar üyesi olan Türk-İş içinde — her yıl üç bine ulaşmamaktadır.»

AVANTA DAĞITMA OYUNU

Türk-İş'in içyüzünü gayet iyi bilen yazar, sendikacılığımızı yozlaştıran bir oyuna da değinmektedir :

«Paraların en etkili kullanılış tarzı, Türk-İş'e bağlı sendika yöneticilerine «Amerikada inceleme seyahati» kisvesi altında avanta dağıtılmasıdır. Bu yöneticiler o geziler sırasında kendilerine verilen cep harçlıklarını arttırarak ve permi satışları yaparak dünyalık doğrultmaktadırlar.

Yalnız Zonguldakta Maden İşçileri Sendikası yöneticilerinden bu yıl Amerika'ya gideceklerin sayısı 10'dur.»

«KUTLU OLSUN»

Bunları açıklayan Refik Erduran yazısını şöyle bitiriyor:

«Bu açık dalavereyi sona erdirecek Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun doğumu bütün Türk Milleti için çok mutlu bir olaydır.

Hepimize kutlu olsun!»

Gerçekleri bilen bir yazarın bu fıkrası, Türk-İş'i ve yöneticilerini tanımayanları uyarmış, hele ANT da Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç'un Amerika hükûmetinden her yıl 39 bin lira hakemlik ücreti aldığıının belgesi çıkınca, gözler fal taşı gibi açılmıştır. Bu gizli alış veriş açığa çıktıktan sonra sendikacılar birbirlerine sormaya başlamıştır:

— Acaba daha neler var? Daha nerelerden ne kadar para alınmıştır?

«KAPİTALİST PARTİLERİN GÖZLÜĞÜ»

Şu gerçektir ki, bir kısım sendikacılar ve özellikle Türk-İş yöneticileri işçi sınıfının bilincinden yoksundular. Türk-İş'in dümen suyunda giden «işçi örgütleri», temelde yatan huzursuzluğun gerçek nedenine eğilemediler. Kapitalist düzene karşı çıkmak yerine sosyalist düzene karşı çıktılar. İdeolojik mücadelede sosyalizmi hedef seçerek işçi sınıfına ihanet ettiler.

«Partiler dışı ve partiler üstü politika» diye gerçekleri

balçıkla sıvamaya kalkıştılar.. Çoğu kez de bu anlayışlarına ihanet ederek hükûmetin ve güçlü kapitalist partilerin dümen suyuna girdiler.⁴ Ve en başta Türk-İş, kendisinden bekleneni veremediği ve aksine beklenmeyeni şevkle yaptığı için DİSK ortamı hazırlanmış oldu. Kapitalist partilerin gözlüğünü takarak işçilerin yanında yer almayan sendikacıların ihaneti üzerine «kara bahtlı anasını kurtaracak birini» kendi içinden çıkardı: DİSK!

TÜRK-İŞ TÜM ŞANSINI YITIRDI

Kâni Şengül, Yeni Tanindeki makalesinde gayet açık anlattı:⁵

«Türkiyenin en büyük işçi örgütü Türk-İş, kendisinden bekleneni, verilen bunca fırsata rağmen yapamadı. Özellikle işçiyi bir sınıf olarak kabul etmekten titizlikle kaçındı. İşçi sınıfının durgunluğa kavuşmasını sağlamak ve onu tarihsel akış içinde «atalete» sevk etmek amacıyla faaliyet gösterdi. Beyanları ile giriştiği eylemlerde tam bir çelişmeye düştü. Eylemi, düşünsel bir bütünlükle yürütmedi. Çoğu kez kişisel hesaplar ve ufak çıkarlarla uğraştı. Dış güçlerin etkisinde kaldı. Belirli bir örgütlenme politikasına sahip olmadı. Bu yüzden de nesnel ölçülerle hareket etme olanağını yitirdi (objektif ölçülerle hareket etme imkânını kaybetti). Bir çok işçi örgütlerini darılttı.

Kimilerine taviz verirken kimilerine karşı ağır tarizlerde bulundu. Oysa bütün bunlara «günlük politika» deniyordu ve işçi bir sınıf olduğu için günlük politika ile kurtarılamazdı. Temelde büyük sorunlar bekliyordu. Bu sorunlara kongreden kongreye göz boyamak için faaliyet raporlarında değiniliyordu.»

⁴ Yeni Tanin, 23 Ocak 1967, Diski Bekleyen Sorunlar, Kâni Şengül

⁵ age

TÜRK-İŞ'İN PARÇALAYICILIĞI

«Türk-İş devamlı surette ikinci kuruluşlara karşı olduğunu ifade ederken, Teksif ve Yapı-İş Federasyonu örneklerinde görüldüğü gibi bütünlüğü parçalayıcı teşebbüslere girişti. Bünyesinde muhalefete yer tanımadı. Türk-İş yöneticiliğini tekelinde tutmanın mücadelesini yaptı.. Tıpkı Osmanlı Padişahlarının taht mücadelesi gibi.. İkinci kuruluşlara karşı olmak paravanası muhalefeti doğmadan öldürmek esasına dayanıyordu. Oysa, gerçekten ikinci kuruluşlara yer vermemek, işçiyi en az örgütler içinde birleştirmek şarttı.»

ASIL AMAÇ NEDİR?

Yazar bunları anlattıktan sonra asıl konuya geliyor ve amacı anlatıyor :

«Amaç, **diyor**, Türk işçi sınıfını tek çatı altında birleştirmek, onu bir sınıf olarak ele almaktır. Bunu yapamayanlara karşı çıkmak ve bu amaç altında işçi sınıfına sahip çıkmak şarttır.»

YAZARIN BEKLEDİKLERİ

Kâni Şengül, bunları yazdıktan sonra DİSK'e düşen görevlerin neler olması gerektiğini kendi açısından sıralamada fayda buldu ve «DİSK şu ilkeler üzerinde durmak zorundadır» dedi :

a) Her şeyin başında gerçekçi olmak, yerli sorunları ve yurt içindeki sınıf çıkarlarını savunmak..

b) Emeğin en yüce değer olduğuna inanmak. Emekçinin çıkarlarını her işin başında tutmak. Emekçiye yönetme bilincini aşılacak.

c) Uygulamaya çalışılan sendikacılığı, cinsi kendine özgü sendikacılık anlayışından hızla kurtarıp Türkiye'de sınıf sendikacılığı yaratmak.

d) Emekçi sınıfı açısından siyasal bir bütünlüğe hazırlamak.

e) Emekçi sınıfı açısından eğiterek bilinçlendirmek.

f) Dıştan gelecek müdahale, yardım ve her türlü «niyet» i sertçe ve hırsla tepmek.

Bu yolda atılacak adımlara ilk defa bizden alkış gelecektir.»

POLİTİKAYA KARIŞMAK

Türk işçi sınıfını politika dışı tutmak, yani kendi sınıfının bilincine karşı çıkarmak çabalarının Türk-İş'ce desteklenmesi her akli başında yazarın dikkatini çekiyordu.. Türk-İş bir oyun oynamaktaydı. Bu oyun elbette işçilerden yana bir oyun değildi. Basının en cesur kalemlerinden ve en bilinçli, önder yazarlarından Çetin Altan politika sorununu pek güzel anlatır:⁶

«Geçen gün Demirel Meclis-Kürsüsünden Türkiye'nin en akıllı müteahhidinin kendisi olduğunu gösteren bir söz söylüyordu :

— Gelin bir yerde anlaşalım sizinle... Politikayı kahvelerde, miting meydanlarında, burada (**Mecliste**) yapalım. Ama camide, kışlada, fabrikada yapmayalım.

«Herhalde politikayı camiye sokan bizler değildik.» diyor ve konuyu fabrikaya, işçiye getiriyordu Çetin Altan :

FABRİKAYA GELİNCE...

«Fabrikaya gelince...

Demirel, neden işçilerin politika dışı tutulmasını istiyordu? Bu mantık doğrultusunda politika tarlaya da girmemeliydi öyleyse..

⁶ Akşam, 15 Şubat 1967, İşçiler, Köylüler Uyanırken, Çetin Altan

Yâni işçilerle köylüler karışmamalıydı devlet yönetimine...

Peki kim karışmalıydı?

Meselâ kendisi gibi müteahhitler karışmalıydı. İthalatçılar ve ihracatçılar karışmalıydı. Büyük toprak ağaları, montaj firmaları, Amerikan Büyükelçisi ve CİA ajanları karışmalıydı...

Politika Türkiye'de küçük bir mutlu azınlığın, yâni komp-rador burjuvazisinin işçi ve köylü kütlelerine atacağı kazı-ğın yağdanlığı olmalıydı... Süslü püslü sözler ve uydurma vaadlarla iyice yağlanmalıydı bu kazık...

Sonra da dolaylı vergilerle, zenginlere devredilecek petrol boru hattıyla, maden sahiplerinden peşin para ve-rip devletin satın alacağı taşlı topraklı kömürlerle halk bir güzel sotaya getirilmeyidi...

Demirel'e göre böyle olmalıydı politika...

ALIP DA KAÇAN MI?..

Bu uğursuz oyuna karşı halkı uyarmaya çalışanlar ise derhal kodese tıkmalıydı. Rahat rahat, ferah fahur iyice sömürülmeliydi Türk halkı... Nutuklar çekerek demokrasi diyerek, temel hak ve özgürlükler diyerek iyice sömürül-meliydi.

Demirel Meclis Kürsüsünden :

— Temiz Türk işçisini politikaya karıştırmayalım, fab-rikaya politikayı sokmayalım, derken ben içimden:

— Ya alıp ta kaçan mı? diye mırıldanıyordum.

Çünkü politika sadece Demirel gibi müteahhitlerin te-kelinde olan bir hünerbazlıktı. İşçi politikaya karışacaktı da ne olacaktı?

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KURULMUŞTU ARTIK..

Bugüne kadar sarı sendikalarla Türk işçisini uyutmuşlardı. Ona :

— Sen politika üstü kal, parti işlerine karışma, ücretini arttırmaya bak, demişlerdi.

İşçilerin devlet yönetimine ağırlığını koymasını ve Anayasanın verdiği haklar içinde Burjuva sınıfının karşısına çıkarak denge tutmasını önlemişlerdi. Ve tabii, alabildiğine sömürmüşlerdi halkı. Millî gelir bölüşümü tablosunda açık belliydi bu.

İşçiler de artık yavaş yavaş uyanıyorlardı. Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu kurulmuştu. Yeni konfederasyonun yöneticileri işçileri uyutmak için görevlendirilmiş sarı sendikacılar değillerdi.

Demirel ve şürekâsının (ortaklarının) çok canı sıkılıyordu bu harekete. İşçiler bir bilinçlenirlerse, bir anlarlarsa sömürü düzeninin içyüzünü, halka yağlı ballı hazıklar atmak kolay olmayacaktı.

ELLERİNDEN GELENE BAK!

DİSK hakkında derhal esaslı bir kâpanyaya geçtiler. DİSK'in kurucularına söğüp sayıyorlardı. Burjuva yağması, işçilerle köylülerin uyanıp Anayasaya sahip çıkmalarıyla engellenirse, milyonlarına milyonları nasıl katacak ve bu milyonları torunlarına nasıl bırakacaklardı?»

Gerçekten de Çetin Altan'ın belirttiği gibi sağcı basın, sömürücülerden yana olduğu için DİSK daha kurulmadan bile ver yansın etmeye başladılar. Çünkü sömürü düzeninin çıkarıcıları DİSK'in, yâni bilinçlenmiş, kendi sınıfının haklarına sarılmış Anayasadan yana bir uyanış hareketinin başarısını istemiyorlardı. DİSK'in başarısı, onların çıkarlarını

baltalayacaktı. Çetin Altan daha sonra şöyle diyordu fıkrasında :

«İşçiler bir anlarlarsa Demirel'in iktisat politikasını, muhakkak Anayasa ve kendi haklarına sahip çıkarlardı... Sadaka kabilinden beş on kuruşluk yevmiye artışlarıyla uyutamazlardı. Asgarî ücretin en azından yirmi liraya çıkarılmasını, işsizlik sigortasının tanınmasını, bütün işçilere konut sağlanmasını ve hiç değilse devlet fabrikalarına ortak olunmasını isterlerdi. Kanun tasarıları üzerinde söz sahibi olurlardı.

İŞTE O ZAMAN...

O zaman ne petrol boru hattı zenginlere satılabilirdi, ne de halktan milyarlarca lira vasıtalı vergi alınabilirdi, ne de Anayasa çiğnenebilirdi. Tıpkı Batı demokrasilerinde olduğu gibi yüzbinlerce işçi ve bir o kadar genç dikiliverirdi komprador siyasilerinin karşısına :

Halkı sömüremezsiniz, milyonlarınızı sırtımızdan çıkaramazsınız, emeğimizi yabancılara satamazsınız, diye pankartlarını getirir, üç kâğıtçı politikacıların karşısına koyarlardı.

Bunu istemiyordu Demirel.»

Çetin Altan işçilerin de, köylülerin de bu işe, yani politikaya karışacaklarını inançla belirtiyor, yazısını şöyle bitiriyor :

«Ve Türkiye ilk defa neden bu kadar geri kaldığını, buna kimlerin sebep olduğunu anlıyordu.»

BÖLÜNMELER VE İŞÇİLER

DİSK'in kuruluşu, basını ve düşünürleri hayli ilgilendirdi. Bunu bir bölünme sayanlar olduğu gibi, bir fikir plâ-

nında özgürlüğü seçme kabul edenler de görüldü. Milliyet'-de Abdi İpekçi⁷ konuyu şu açıdan ele aldı :

«İşçi hak ve çıkarları, sadece işverenlerle yapılacak toplu sözleşmelerle sağlanamaz. Devletin çalışanlar lehine çıkarması gereken kanunlar, tedbirler de söz konusudur. Bu bakımdan işçi örgütleri siyasî iktidarlara da etkilemek zorundadırlar. Dolayısıyla sendikacılık, siyasî yönü olan bir harekettir. Bu hareketin yürütülmesinde belli başlı iki metod uygulanmaktadır :

Bazı ülkelerde (özellikle Amerika'da) işçi konfederasyonları siyasî partiler karşısında bağımsızlıklarını korumayı uygun bulmuşlardır. Bunlar iktidardaki, ya da muhalefetteki partileri çeşitli yönden etkileyerek çıkarlarına uygun kararlar alınmasını sağlarlar. Kısacası, aktif politikaya karışmadan bir baskı gurubu niteliğini korurlar.

Buna karşılık Avrupa ülkelerinde durum farklıdır. Burada işçi hareketleri daha ziyade siyasî bir aksiyon olarak başlamış ve işçiler kendi partilerini kurmuşlardır. Meselâ şimdi İngiltere'de ve İsveç'te iktidarda bulunan partiler, işçilerin kurdukları partilerdir ve işçi sendikaları ile birlikte hareket ederler. Yâni bu ülkede işçiler siyasî partilerin dışında bağımsız kalıp, onları dolaylı yoldan etkilemeye gitmemişler, tek bir parti içinde örgütlenmişlerdir.»

İpekçi, bu bilgiyi verdikten sonra Türkiye'ye hangisinin yararlı olduğunu araştırmanın, tartışmanın bu yönde olmasının gerektiğini belirtti.

TARTIŞMALARDAN BİRİ..

Gerçekten de DİSK yöneticileri, Türk-İş'in AİD den (Amerikadan) yardım adı altında milyonlarca dolar almasının ve bunun Türk-İş bütçesinde büyük bir ağırlıkta olma-

⁷ Milliyet, 15 Şubat 1967, Bölünmeler ve İşçiler, Abdi İpekçi

sının tenkitçisi oldular. Refik Erduranın yazdığı gibi⁸ «Türk işçisinin kafasız, duygusuz, haysiyetsiz, sırf miğde ve koldan ibaret bir kör robot halinde bırakılmasına karşı çıkarak Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonunu kuran kişiler, Türk-İş yetkililerini şöyle suçluyorlar :

— Siz Türk işçisini uyutma hizmetinizin karşılığı olarak AİD denilen Amerikan örgütünden milyonlarca lira alıyorsunuz.

Türk-İş'ten bu söze gelen başlıca cevap da şu :

— AİD'den yardım istemiş kişiler DİSK kurucuları arasında da var.

Bu ikinci iddianın doğruluk derecesi üstünde durmayalım. DİSK kurucuları «yok öyle şey» diyorlar ama, biran için kabul edelim ki onlar gerçeği saklıyorlar da Türk-İş yöneticileri doğru söylüyorlar.

Önemli olan şu ki, AİD'den Türk işçi liderlerinin para almasının yanlış ve ayıp sayılması gerektiği noktasında iki taraf da birleşmiş görünüyor.

BUNDAN SONRA YAPILMASI GEREKEN...

Öyleyse bundan sonra ne yapılması doğrudur?

Artık yabancılardan para almamalı, Türk işçisi yalnız kendi kaynaklarına dayanmalı, fabrikaya politika sokulmaması yolundaki hinoğlu hince ninninin getirdiği rehavetten (**uyuşukluktan**) sıyrılmalı... Öyle değil mi?

Peki, Türk-İş böyle diyor mu? Ne gezer!

Sadece : «Sen de...» diyor. Bundan sonra izlenmesi gereken yolda ilerleyeceğini söyleyen yalnız DİSK kurucuları.

İşte sırf bu bile bütün bilinçli yurtseverlerin DİSK'i kesinlikle desteklemeleri için yeter sebeptir.»

Gerçekten de bu «Sen de...» lâfı, DİSK için söylene-

⁸ Milliyet, 16 Şubat 1967, «de» demeyin, Refik Erduran

bilen tenkitlerin en cılızıdır. Fakat Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç, hiç bir zaman ispat etme başarısını bulamaya-
cağı ithamları yaparken çok daha zavallı duruma düşmüş-
tür: Bakınız Halil Tunç'un, aslı görevi olan bir iş için günde
300 liradan yılda 36 bin lirayı Amerikan hükûmetinden alan
bu para düşkünü Türk-İş Genel Sekreterinin sözlerine ve
basında uyandırdığı tepkiye...

İşte İlhan Selçuk'un yazısı:⁹

MİLLİ ŞUUR VE TÜRK-İŞ

«Bay Halil Tunç, Türk-İş Genel Sekreteridir. Dün bi
basın toplantısı düzenlemiş ve affedilmez bir konuşma yap-
mıştır.

Tunç'a göre yeni kurulan DİSK, Türkiye İşçi Partisinin
âletidir; TİP, Çin'de Maonun Kızıl muhafızlar eliyle yaptır-
dıklarını Türkiye'de DİSK ile yürürlüğe koyacaktır; İşçi Par-
tisi zaten memlekette demokratik müesseseleri tahrip et-
mek yolundadır; Doğu modeli sendikacılık istemektedir;
DİSK de bu plânın içindedir.

Bütün bu söylenenler politikacıların nutuklarında bol
bol tekrar edilen gayrı ciddi bir takım lâflardır. Bir kompra-
dor politikacısı bunları söylediği zaman insan güler geçer
ne olursa olsun Bay Halil Tunç'u bu seviyede görmek iste-
mezdik.

Ama doğrusunu açıklayalım bizi en çok düşündüren Ha-
lil Tunç'un bir başka sözüdür. Demiştir ki Türk-İş Genel Sek-
reteri :

— İşçilerde sınıf şuuru değil, millî şuur yaratılmalıdır

Biz bu sözleri iktidar partisi organı bir gazetenin baş-
lığında okuduk. Ve sonra üstünde düşünceye daldık: Bay
Halil Tunç işçilerde sınıf şuuru yaratılmasını istemeyen bir

⁹ Cumhuriyet, 28 Şubat 1967, Millî Şuur ve Türk-İş, İlhan Selçuk

sendikacıdır demek.. «Sınıf şuuru yerine millî şuuru ikame» etmek gerektiğini iddia ediyor Türk-İş Genel Sekreteri..»

İLHAN SELÇUK'UN SORUSU :

Değerli yazar İlhan Selçuk burada şunu soruyor :
«Peki, bu konuda ne yapıyor Bay Halil Tunç ve ne yapıyor Türk-İş?»

Sonra da millî şuurun uyanması için yapılacak işlerin neler olabileceğine değinerek nefis yazısına şöyle devam ediyor :

«Biz Türk-İş yöneticilerini canı gönülden alkışlayabilir-dik... Gerçekten millî şuurun uyanması için gayret göster-selerdi, yabancı kumpanyaların yurdu sömürmesine karşı çıksalardı, Türkiye'yi ipotek altına almış yabancı devlete karşı Türk milliyetçiliğinin icaplarını yerine getirselerdi, Amerikan güdümünden kurtulmak yolunda canlı bir akımın ve ruhun Türk işçisi arasında temsilcisi olabilselerdi, Türk yurduna el atmış emperyalizmin karşısında millî güç olarak kendilerinden söz açabilseydi..

Soruyoruz Bay Halil Tunç'a :

Gayrimillî olduğu isbat edilmiş çevrelere karşı işçile-rimizin tutumu ne olacaktır?

Cevabını biz verelim: İşte milliyetçilik şuuru burada sözünü söyleyecektir.

Esefle açıklayalım ki, Türk-İş yöneticileri bu yolda iyi sınavlar vermemişler, milliyetçi çevreleri hayal kırıklığına uğratmışlardır. Eğer bugün Türk-İş'in karşısında yeni kon-federasyon örgütleniyorsa bunun sorumu tamamen Türk-İş yöneticilerinin artık kokusu ayyuka çıkmış davranışların-dadır.

DİSK, Türk-İş'in karşısında başarı kazanacak mıdır? Bu ayrı bir sorudur.

Bugün esas mesele Türk-İş'in başında bulunan kişilerin

kimliklerinden doğuyor. Ellerindeki büyük malî imkânları komprador iş çevrelerinin dileklerine göre kullanmakta sakınca görmeyen, en haklı grevleri baltalayan, işverenler sendikasıdan resmen teşekkür alan, komprador iktidarının koltuğu altında bulunan yöneticilerden bu vatanın ne işçisine hayır gelir, ne de köylüsüne.»

TÜRK-İŞ'İN AÇIKLANAN İÇYÜZÜ

Böylece İlhan Selçuk, Türk-İş'in içyüzünü apaçık ortaya koymuştur :

Bir : Türk-İş, ellerindeki malî imkânları komprador (yabancıya aracılık eden) iş çevrelerinin dileklerine göre kullanmakta sakınca görmemiştir.

İki : En haklı grevleri baltalamış, işçi menfaatlarının karşısında yer almıştır.

Üç : Kendi çıkarlarından başka bir şey düşünmeyen bir kısım işverenlerin, işçilere daha güçlü biçimde baskı yapabilmelerini, sömürülerini daha rahatça yürütmelerini sağlamak için kurdukları sendikalardan RESMEN TEŞEKKÜR ALMIŞTIR.

Dört : Komprador iktidarın koltuğu altına girmiştir.

Bilindiği gibi komprador, kazanç için yabancı sermayedarlarla ortaklık yaparak yerli halkı soyup soğana çevirme yolunda çalışanların dadır...

TUHAF BİR DURUM

İlhan Selçuk önemli bir işbirliğine de dikkati çekti :

«Bir memleketin işçi konfederasyonunda genel sekreterlik yapan kişi o memleketin sosyalist partisine olmadık iftiraları yağdırır ve de sonra komprador işverenlerinin paralelinde görünürse çok «vahim» bir durumla karşı karşıya bulunuyoruz demektir.

Bunun içindir ki, Halil Tunç ve arkadaşlarının son zamanlardaki tutumlarını dikkatle izlemek zorundayız.

Mesele açık, dâva kesindir :

Halil Tunç ve arkadaşları milliyetçi olduklarını ispat etmek istiyorlarsa işte meydan..

İşte Türkiye'nin Milli Kurtuluş Savaşı..

İşte emperyalizme karşı mücadele..

İşte porselen sanayiindeki rızalet..

İşte kurşunlanan işçiler..

İşte dış ticaret sömürücülüğü..

İşte sarı sendikacılık..

İşte işçilerini sömüren Amerikan işyerlerindeki kaçakçılık olayları...

İşte vatani parsel parsel ve kaynak kaynak satanların tutumları..

İşte Amerikan ipotekleri ve güdümü altına sökulmuş Türk iktisadiyatı..

İşte Demir-Çelik skandalı, haberleşme sanayiindeki yeni kapitülasyon, petrol boru hattı dalavereleri, ilaç firmalarının kazıkları..

Ve daha niceleri...

Sendika yöneticilerinin milli şuuru bu konularda kendisini gösterirse milliyetçilik söz konusu olur.

Biz bu konuda Halil Tunç ve arkadaşlarına «İşte meydan» diyoruz; milliyetçi olduklarını davranışlarıyla ve sözleriyle gösterebilirler ki, cümlesini alkışlayabilelim..»

Ne gezer?

OLAGELEN FACİA

«Az gelişmiş ülkeler halkını sömürmek isteğiyle dolu olan Amerikan emperyalizminin yörüngesine girmekte yarar bulan yerli burjuvazi, öte yandan yurd içindeki sarı işçi örgütlerini de yanına almakta güçlük çekmemiştir. Bu sarı

örgütlerden bir kısmı doğrudan doğruya sömürücü güçlere angaje olmuş kuruluşlarken, öte yandan kendi tabanından gelenle beslenemiyen, fakat bu zor durumdan kurtulup kendine yeni kaynaklar bulma gayreti içinde çırpınan Türk-İş'le de sıkı ilişkiler kurmasını becerebilmiştir.»¹⁰

Yâni Amerikan emperyalizminin dümen suyuna giren burjuvalar, bir kısım işçi sendikalarına ve üst kuruluşlarına da fikren hâkim olmuşlardır. Türk-İş de Amerikalılardan, daha doğrusu Amerikan hükûmetinden para almaya başlamıştır. Ve onun içindir ki «Türk-İş geri kalmış hiç bir toplumda, hatta Avrupada sendikacılığın doğuş ve gelişme döneminde bile itibar görmeyen bir saplantıdadır: Partiler üstü politika!

PARTİLERÜSTÜ POLİTİKA

Partilerüstü politika; memleket yönetimini, sayıca azınlıkta olan bir sınıfa bırakmak, onların sömürü düzenini sürdürerek, işçilerin boyuna direnme ve didişme ile ufak tefek haklar elde edebilmesine çalışma politikasıdır. Partilerüstü politika, palazlanmış, toprak ağalarının, gelişmiş spekülâtörlerin, kapkaççı sermaye çevrelerinin, yabancılarla ortaklık kuran özel teşebbüs çıkarıcılarının kümelendiği, etkilediği siyasî partilere destek olma hesaplarının ürünüdür. Partilerüstü politika, oligarşi düzeninden yana bir aldatmacadır. Partilerüstü politika, işçilerin, emekçi kitlelerin, devlet yönetimine demokratik yoldan katılma yollarını tıkamak için türetilmiş bir iğfal oyunudur. Partilerüstü politika, emekçi halk yığınlarının ilerici hareketlerini kösteklemek, sahte umacılar yaratarak emekçi sınıfın uyanışını polis tedbirleri ve tertipleriyle durdurma plânının maskelenmiş bi-

¹⁰ Akşam, 3 Mart 1967, Türk-İş Efsanesi ve DİSK'in Kuruluş Nedenleri, İbrahim Güzelce

çimidir. Nihayet, partilerüstü politika, işçilerin çeşitli siyasî partilere bölünerek, etkin bir güç hâline gelmesini frenleme çabasıdır. Patrilerüstü politika mutlu azınlığın yararına işleyişlerin sürdürülmesini kolaylaştıran, işçilere karşı bir oyalama taktiği olduğu için de bugüne kadar hiç bir başarı elde edememiştir.»¹¹

PROF. DR. CAHİT TALASIN GÖRÜŞÜ :

Gerçekten toplum için çok önemli bir konu olan bu «Partilerüstü politika» tutumunu iyice anlamak gerekir. Eski Çalışma Bakanlarından, Siyasal Bilgiler Fakültesi Sosyal Siyaset Kürsüsüsü Profesörü Cahit Talas'ın bu konudaki görüşü gayet açıktır.¹²

«Türk sendikacılık hareketinin bölünmüş olmasının ve Türk-İş'in karşısına yeni bir konfederasyonun çıkmış bulunmasının çeşitli nedenleri vardır. Bu nedenlerden biri kanaatimizce sendikacılık hareketinin görev anlayışı, başka bir deyimle felsefesiyle ilgilidir. Türk-İş sendikacılık hareketinin «partilerüstü» bir politika gütmesini, bir siyasî parti ile ilişki kurmamasını, geleneksel fonksiyonu içinde kalmasını, toplumun tüm sorunları karşısında görüş tesbit etmekle beraber, bunları gerçekleştirmek için bir «aksiyon» içine girmemesini savunmaktadır.

Buna mukabil DİSK'e göre sendikacılık hareketinin geleneksel fonksiyonu devam etmeli, fakat parlamentoda da doğrudan doğruya söz sahibi olması şimdi birinci derecede önem kazanmıştır. Yeni Konfederasyonun Başkanı, «Biz işçi sınıfının çıkarlarına en uygun programı savunan, Meclis içi ve dışı çalışmaları ile bu programa bağlı kaldıklarını

¹¹ Milliyet, 4 Nisan 1967, Demokrasi İçin, İbrahim Güzelce

¹² Milliyet, 5 Nisan 1967, Türk-İş ve DİSK Kavgası, Prof. Cahit Talas

gösteren partiyi tutacağız» diyor. Yüze çıkmış bulunan temeldeki ayrılık burada başlamaktadır.»

BİLİM ADAMI DÜRÜSTLÜĞÜ

Prof. Dr. Cahit Talas, bunları yazdıktan sonra bir bilim adamına yakışan dürüst bir açıklama da yapmıştır. Bilim çevrelerinde de büyük takdir toplayan bu açıklama şudur :

«Biz yakın zamanlara kadar Birinci görüşü savunmuştuk. Fakat bazı nedenlerden ötürü bu görüş üzerinde ısrar etmemin sakıncalı olacağı kanısına ulaştık. Bir kere, iktidarda bulunan partiler, şüphesiz kendi çıkarları açısından, haklı olarak, sendikacılık hareketini nüfuz ve etki altına almaya çalışmaktadırlar. Bunda bir dereceye kadar da başarıya ulaşmaktadır. Böyle bir gelişim ve oluşum, sendikacılık hareketini hareketsizliğe götürmekte, sonunda işçilerin ve aydınların gözünde değerini yitirmekte ve bölünmeler için ortamı hazırlamaktadır. Diğer taraftan bu nedene bağlı olarak sendikacılık hareketi geleneksel fonksiyonunun çerçevesi içine sıkışıp kalmaktadır.

TÜRK TOPLUMUNUN ŞARTLARI

Türk toplumunun içinde bulunduğu şartlar, bu dar çerçevenin kırılmasını ve yeni bir anlayışa ulaşılmasını gerekli kılmaktadır. Türk-İş böyle bir yola girmişti. Toprak reformunu, vergi reformunu, petrolün ve madenlerin devletleştirilmesini savunmuş ve dış ticaret rejimindeki bozukluklara karşı çıkmıştı.

Fakat son zamanlardaki bildirileri ve Türk-İş adına yapılan beyanlar bazı tereddütleri ve gerilemeleri ortaya koymaktadır. Bir muhafazakârlık tehlikesi yavaş yavaş belirmektedir. Örneğin geçen yılın sonunda Türk-İş Yönetim Ku-

rulu yayınladığı bildiride, aşırı diye nitelendirdiği akımlarla mücadelede kanun takipçilerinin görevlerini zamanında yapamamalarından yakındıktan sonra, reformlarla ilgili olarak ancak «ülkemizin geri kalmışlığının bir sonucu olarak aşırı akımlarla sadece zecrî mücadele yollarının yeterli olmadığını, ekonomik tedbirlere, bu arada vergi politikasının kökten değiştirilmesi gerektiğine dikkati çekmek» le yetinmiştir.»

TÜRK-İŞ'İN KENDİ KENDİNİ ALDATMASI

Türk-İş, «işçilerin, siyasî karar organı olan parlamentoda güçlü bir gurup teşkil etmelerinin karşısına dikilmiştir. Toplumdaki yerleri en önemli olan işçi sınıfının politik bir güç olarak kendi partisinin listelerinden Meclise girmesine o kadar karşı çıkmıştır ki, bu yolda TİP'e sık sık iftirada bulunmayı mubah görmüştür. Hâlâ da partilerüstü politika teranesiyle işçileri oyalamaya kalkmaktadır. O kadar ki Türk-İş, kendi kendisini bile aldatmaya çalışacak kadar, bu konuda çelişkiye düşürülmüştür; Türk-İş diyor ki :

«Toplum çıkarlarıyla aynı yönde olan işçi çıkarlarının gerçekleştirilmesinde en faydalı ve en gerçekçi yolun, partilerüstü politika olduğu bugüne kadar yapılan deneme ile görülmüştür. Ayrıca Türk işçi hareketinin gerçek gücüne kavuşma yolundaki çabaları da bu politika sayesinde gerçekleştirilmektedir» (5. Genel Kurula sunulan Rapor, S. 130)

Sormak gerekir? Şimdiye kadar hangi işçi çıkarları tam olarak gerçekleştirilmiştir? İsterseniz bu sorunun karşılığını aramaya 1952'den, yani Türk-İş'in ilk İzmir Kongresine sunduğu rapora göz atarak başlayalım; göreceğiz ki, Türk-İş o tarihte şu istekleri dile getirmişti :

1952 YILI İSTEKLERİ

1 — İşsizlik sigortası kurulmalı,

2 — İşsizliği önleyecek gayretler harcanmalı,
3 — Ücret düşüklüğü önlenmeli,
4 — Asgarî ücret bütün yurttta ve bütün işkollarında tesbit edilmeli,

5 — Hayat endeksine uygun, fiat dalgalanışlarına bağli seyyal bir ücret sistemi (Oynak Merdiven sistemi) uygulanmalı,

6 — İşçilerin iktisaden hür olabilmeleri için işveren rin kâr ölçüleriyle işçi ücretleri arasında bir orantı bulunmalı,

7 — İş Kanunu bütün işyerlerinde uygulanmalı,

8 — Tarımda, Denizde, Havada ve Ticarethanelerde çalışanları — memur kadrosu dışında kalan — ve muhtedlar altında çalıştırılan bütün vatandaşları kapsayan b ana İş Kanunu çıkarılmalı,

9 — Grev hakkı bütün işçilere istisnasız olarak tanımalı...

1952'de istenen bu önemli isteklerden hangisini Türk-İş, «İşçi çıkarına uygun» dediğı politika ile gerçekleştirebilmiştir?

İşsizlik sigortası kurulmuş mudur?

İşsizliği önleyici sanayileşme hareketi gerçekleştirmiş midir?

İşçi ücretlerinin geçim şartlarına uygun seviyeye getirilmesi sağlanabilmiş midir?

Oynak Merdiven sistemi hükûmetlere kabul ettirilebilmiş midir?

İşveren kârları bir düzene bağlanabilmiş, kârla ücret arasında bir orantı kurulabilmiş midir?

Tarım iş kanunu çıkarılmış mıdır?

Deniz iş kanunu, deniz işçilerinin yararına olan isteklere göre değiştirilebilmiş midir?

Hava iş hukuku düzenlenebilmiş midir?

Ticarethanelerde çalışan serbest işçilerin sosyal ve ekonomik menfaatleri bir kanunla düzenlenebilmiş midir?

Grev hakkı bütün işçilere tanınmış mıdır?

Ve grev hakkı, Türk-İş'in hazırlayıp milletvekillerine verdiği değiştirge önergelerine uygun olarak mı çıkarılmıştır, yoksa bu değiştirme önergelerinin pek çoğu kabul edilmeden mi çıkarılmıştır?

Türk-İş, bugünkü grev kanunundan (275 S. kanun) memnun mudur?

Bunları, insaf sahibi hiç bir işçi sendikası yöneticisi, ya da Türk-İş sorumlusu :

«Evet, hepsi de gerçekleştirilmiştir» diye cevaplandıramaz!»¹³

DİSK'İN KURULUŞUNU SELÂMLARKEN

Onun içindir ki işçiden yana olanlar, Türk toplumunda gerçek sendikacılığın yerleşmesini, kökleşmesini isteyenler DİSK'in kuruluşunu selâmlamışlardır. Fethi Naci ANT ta¹⁴ gerçekleri dile getiren yazısında DİSK'in kuruluşunu şöyle değerlendiriyor :

«Bu olay, yalnız işçi hareketleri tarihimiz bakımından değil, Türkiye'nin politik, sosyal, ekonomik gelişmeleri bakımından da, bağımsızlık savaşımız bakımından da son derece önemlidir.

DİSK, Türk-İş'in hatalı davranışları sonunda rayından çıkarılan, daha doğrusu kapitalizmin lokomotifine bağlanmağa çalışılan Türk işçi hareketini rayına oturtmak için kuruyor. Bir büyük örgütten ayrılan her gurup, genellikle, sonunda güçsüz kalmak, ufalanıp gitmek tehlikesiyle karşı

¹³ Gerçekler Postası, 8. Sayı, Mayıs 1967, İşçi Örgütleri Arasındaki Çatışmanın Temel Nedenleri, Kemal Sülker

¹⁴ Ant, 14 Şubat 1967, DİSK'ın Kuruluşunu Selâmlarken, Fethi Naci

karşıya kalır. Fakat Türk-İş'in işçi sınıfının gerçek temsilcilerine karşı itici tutumu ve Türk-İş'te kalarak Türk-İş'i ısıtılâh etmenin imkânsız hâle gelişi, devrimci sendikaları yeni bir konfederasyon hâlinde örgütlenmek zorunda bırakmıştır.»

... VE İŞTE BİRKAÇ YAZI

GİRDİ !

Refik ERDURAN

Çok önemli sorudur bu :

— Girsin mi, girmesin mi?

Ne dolaplar döner bu sorunun üstünde, ne dolaplar!

Oysa dünyada öyle şeyler vardır ki, girip girmemesi izne ve isteğe bağlı değildir.

— Sabah olsa da benim bahçeme aydınlık girmesin, fırtına çıksa da bizim semtte yaprak kımıldamasın, diyebilir misiniz?

Politika da öyledir. Girsin, girmesin olmaz. Girmiştir zaten.

Çünkü politika, toplum hayatında bir tavır takınmak demektir. Ve tavır takınmaktan kaçınılamaz; zira tavır takınmaktan kaçınmak da bir tavidir. Hem de bâzan en anlamlı, en etkili olacak bir tavır...

Geçenlerde bir rektör fetva verdi:

— Üniversiteye politika girmemeli.

Bu zat söylediği sözün Türkiye'nin günümüzdeki şartları içinde en sivrisinden politika olduğunu bilmez mi dersiniz?

Üniversite gençliği milletimizin uyanış çabasının öncülerinden ve en büyük kozlarından. Onu politik sorunlara sırt çevirmeğe zorlayarak saf dışı bırakmak (başka bir de-

yimle «nötralize etmek») yurdumuzdaki politik dengeyi büyük ölçüde etkiler.

Bu dolma yutuldu mu, «gençliği ve maarif câmiasını siyasete karıştırmamak» sloganının örtüsü altında politikanın en kabası yapılır.

Uyanık öğretmenler hallaç pamuğu gibi oradan oraya atılır, Üniversite profesörlerinin çeşitli çıkarlarla tavlanmasına çalışılır, gençlik kuruluşlarının bölünüp teker teker fethedilmesi için inanılmaz manevralara girilir, öğrenciler hafiyeliğe ve iğrenç ahlâksızlıklara itilir...

(«Bize komünizm propagandası yapıldı» diye ihbarda bulunup bir müdürün ve üç öğretmenin işlerinden alınmasına yol açtıktan sonra bunun yalan olduğunu ve kendilerinin böyle bir tertibe teşvikle sokulduklarını açıklayan lise öğrencilerinin noterden tasdikli itirafnamelerini gördünüz mü dünkü Milliyet'te? Bundan daha alçakça bir dalavere düşünebilir misiniz?)

Aynı yutturmacalar Türk toplumunun güveni bakımından garanti kozları durumunda olan bütün başka güçler üstünde de denenmektedir.

Hem ordunun politikadan uzak durması gerektiği konusunda herkes birleşmiş görünür, hem de orduya grev hakkını bile yeren tamimler dağıtılır. Grev hakkına karşı çıkmak düpedüz politika değil de nedir?

Bu yönde en geniş çaplı uyutma numarası Türk işçi sınıfı üstünde çevrilmiştir.

«Sizi teşkilâtlandırıyoruz» diye işçilerimiz bir tek örgütün çatısı altında toplanmış, bu örgüt «Partilerin üstünde kalalım» parolasıyla politikanın sözüm ona dışında tutulmuş, böylece işçilerimizin bütün vatandaşlar gibi kendi kaderlerinde söz sahibi kişiler olması önlenmiştir.

Oysa gelişmeye başlayan her ülkede işçilerin olaylar

üstündeki bilinçli etkisi yalnız kendi güvenliklerinin değil, bütün toplumun geleceğinin başlıca garantilerindendir.

Bizim işçilerimize ise şu ninni söylenmiştir:

— Siz etliye sütlüye karışmayın, partilerden hiçbirini kızdırmayın, böylece sırf kendi ücretlerinizi arttıрмаğa bakın.

Bu ninniyle uyumak hem küçüklük, hem de aptallıktır.

Küçüklüktür, çünkü üç beş kuruş fazla almak ümidiyle vatandaşın sorumluluktan kaçması ve beynini herhangi bir kuruluşun vestiyerine bırakması insanlık haysiyetine yakışmaz.

Aptallıktır, çünkü o yoldan refah sağlansa bile (ki sağlanamaz), öyle refahın hiçbir garantisi yoktur.

Düşünsenize: ülkenin yönetiminde söz sahibi olmaktan vazgeçerek kendinize bir küçük ev yaptırabildiniz diyelim. Üç gün sonra iktidarın bir dönüş yapıp evi geri almayacağını, sizi o evde rahatça yaşayamayacak kadar yoksul düşürmeyeceğini, ters yönetim yüzünden işsiz bırakmayacağını, hattâ olmadık bir savaşa sokup canınızdan etmiyeceğini ne biliyorsunuz?

Hepimiz gibi işçilerin de geleceğe güvenle bakabilmelerinin tek şartı ülkenin yönetiminde bilinçli vatandaşlar sıfatıyla söz sahibi olmayı başarmalarıdır. Bunun da yolu, o amaçla kurulmuş örgütlerde toplanmaktır.

Son haftaların en sevindirici olayı, toplum hayatımızın bu büyük ihtiyacını karşılamak üzere Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu adlı yeni bir kuruluşun ortaya çıkışdır.

Bu adın ilk harfleri olan DİSK kelimesine iyi bakın, iyice ezberleyin. Ve sevinin. Çünkü işçi olsanız da, olmasanız da, DİSK sayesinde geleceğinizin aydınlığı şimdiden daha sağlama bağlanmış bulunuyor.

Sebebini sırası geldikçe anlatmağa devam edeceğiz.

(21 Ocak 1967, Milliyet)

KUTLU OLSUN!

Refik ERDURAN

Bugün iyi bir gün. Bu sabah iyi bir sabah. Sizin şu yazıyı okumakta olduğunuz saatler iyi saatler.

Hiçbir maçın, hiçbir mücadelenin, hiçbir savaşın sırf savunma ile kazanıldığı görülmemiştir. Başarılı savunma olsa olsa beraberlik sağlar. Zafer ise ancak atak davranarak kazanılır.

Türk yurtseverleri iyi konuşuyor, iyi tartışıyor, saldırılara uğradıkları zaman iyi direniyorlar. Ama iyi işler yapabildikleri, başarılı savunmadan sonra karşı saldırıya geçip zafer kazandıkları yok pek.

İşte bu sabah öyle bir «iş» yapılmakta: İstanbul'da toplanan namuslu, yürekli ve bilinçli işçi liderleri DİKS'in temelini atıyorlar.

Bu DİSK, öyle bir silâh ki, nükleer başlıklı füzeler haltetmiş yanında. Çünkü gücünü uranyumdan değil, insan zekâsından, insan haysiyetinden ve insan azminden alıyor.

Türkiye'yi bütünüyle aldatanların ikide birde tükürük gibi sözlerle yurtseverlerin yüzüne çarptıkları bir ayıp gerçek var:

— İşçileri savunmaya kalkıyorsunuz ama onlar sizden yana değil. Zonguldak gibi en çok işçi barındıran bir yerde bile hemen herkes bize oy verdi.

Doğrudur bu. Ve doğru fakat çok ters, çok ayıp olan bu gerçeğe herkes bir Sfenks bilmecesi gözüyle bakmaktadır.

Oysa işçi aldaticılarının işçilerden topladıkları oylar kendiliğinden olmuş ve izahı güç bir tabiat acayıplığı değildir. O aldaticılar tarafından yıllar yılı başarıyla yürütülmüş sistematik bir çalışmanın mantıkî sonucudur.

Zonguldak'taki maden işçilerinin atmış bine yakın üyeli ve Türk-İş denilen örgüte bağlı bir sendikaları vardır. Bu sendika yöneticileri maden işçileri kurşunlandığı zaman bile hükûmet safında yer alıp hiçbir delile dayanmadan, «Olaylar komünist tahrikinden çıktı» yutturmacasıyla vahşeti haklı göstermeye kalkacak tıynetle kişilerdir.

Bu kişiler, işçilerin vatandaşlık duygusunu, insanlık haysiyetini ve sınıf bilincini durup dinlenmeden şu tera-neyle morfinlemektedirler:

— Siz sakın siyasete miyasete karışmayın. Karışırırsanız iktidarı kızdırır, hiçbir hak elde edemezsiniz. Partilerin üstünde kalın ki, bütün partiler sizi tutsun, oylarımızı almak için hepsi size hizmet yarışına kalsın. Bu akıllıca taktiği yürütmek işini bize bırakın, sizin için koparacağımız ücret zamlarının tadını çıkarmaya bakın.

AP'nin aldığı işçi oyları bu ninnilerin sonucudur işte.

Peki, işçileri uyutanlar bu önemli vatan hizmetine karşılık ne elde ediyorlar acaba?

İşçiler hesabına hemen hiç birşey. Gerçekten, danışıklı dövüş yoluna sapmadan, mertçe yürütülecek bir mücadeleyle kazanılabilecek avantajların çok küçük bir kısmını...

Ama kendileri hesabına — işçilere ihanetlerinin büyüklüğüyle ölçüldüğü zaman çok küçük sayılsa bile, onlara pek cazip görünen — ne avantalar elde ediyorlar, ne avantajlar!

«Sendika ağalığı» sözüyle çok iyi belirtilen süflî saltanatın kaynağı yoksul işçilerden üçer beşer kuruşla topla-

nan milyonlar. Ama onun yanısıra çok daha çirkin ve vahim bir «gelir kaynağı» var:

Yabancı parası.

Türk-İş, ilk kurulduğu yıllarda «tesir altında kalmamak için» Türk Hükûmetinden birkaç bin liralık yardım görmeyi bile reddetmişti. Sonradan, Türk işçi sınıfının ve hattâ ülkesinin bütünü üstüne oynanan büyük oyunların etkisiyle o hale geldi ki, Amerikan Devletine resmen bağlı AİD örgütünden milyonlarca lirayı açıkça almaya başladı.

Bu paralar sözde işçiyi «eğitmek» için verilmektedir. Aslında o göstermelik «eğitim» den bile geçirilebilen işçilerin sayısı — 400 bin kadar üyesi olan Türk-İş içinde — her yıl üç bine ulaşmamaktadır.

Paraların en etkili kullanılış tarzı, Türk-İş'e bağlı sendika yöneticilerine, «Amerika'da inceleme seyahati» kisvesi altında avanta dağıtılmasıdır. Bu yöneticiler o geziler sırasında kendilerine verilen cep harçlıklarını arttırarak ve permi satışları yaparak dünyalık doğrultmaktadırlar.

Yalnız Zonguldak'taki Maden İşçileri Sendikası yöneticilerinden bu yıl Amerika'ya gideceklerin sayısı 10'dur.

İşte böyle alıyor AP işçilerden oyları.

Bu açık dalavereyi sona erdirecek Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun doğumu bütün Türk milleti için çok mutlu bir olaydır.

Hepimize kutlu olsun!

(12 Şubat 1967, Milliyet)

DİSK'İN KURULUŞUNU SELÂMLARKEN..

FETHİ NACİ

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nu (DİSK) kurmağa karar veren sendikalar, 12 Şubat 1967 günü yaptıkları kongrelerde gerekli kararı alarak DİSK'i resmen kurmuşlardır. Bu olay, yalnız işçi hareketleri tarihimiz bakımından değil, Türkiye'nin politik, sosyal, ekonomik gelişmeleri bakımından da, bağımsızlık savaşımız bakımından da son derece önemlidir.

DİSK, TÜRK-İŞ'in hatalı davranışları sonunda rayından çıkarılan, daha doğrusu kapitalizmin lokomotifine bağlanmağa çalışılan Türk işçi hareketini rayına oturtmak için kuruluyor. Bir büyük örgütten ayrılan her grup, genellikle, sonunda güçsüz kalmak, ufalanıp gitmek tehlikesiyle karşı karşıya kalır. Fakat Türk-İŞ'in, işçi sınıfının gerçek temsilcilerine karşı itici tutumu ve Türk-İŞ'te kalarak Türk-İŞ'i ıslah etmenin imkânsız hale gelişi, devrimci sendikaları yeni bir konfederasyon halinde örgütlemek zorunda bırakmıştır.

Türk-İş; Amerikan doları, Amerikan uzmanı, işveren teşekkürü ve komprador iktidarı himayesi ile yürütmek istemektedir işçi sınıfının ekonomik mücadelesini. 1963 - 1965 arasında A.İ.D.'den, O.E.C.D.'den, I.C.F.T.U.'dan aldığı paralar 5 milyon lirayı geçmektedir. Uzman adı altında iş gören Amerikalılar, Türk-İş aracılığıyla, Türk işçi sınıfının uyanmaması için ellerinden geleni yapmaktadırlar; 'Türki-

ye'yi bir yarı-sömürge şartları içinde tutmak isteyen Amerikalılar toplumun en dinamik sınıfı olmaya aday işçi sınıfını eğitip bilinçlendirmeyi önlemekte, sözümona bir partiler üstü politikayla, işçi sınıfını hâkim sınıfların oy deposu halinde tutmaktadırlar. «Partiler üstü politika» ilkesi altında, gerçekte, Türk-İş yöneticileriyle işverenler aynı temel düşüncede birleşmektedirler: Mevcut kapitalist düzen olduğu gibi sürüp gidecektir; işçilere, bu değişmez düzen içinde, sadece ufak tefek çıkarlar sağlanacaktır. Ve işçilerin bilinci öyle bir aşağı seviyede tutulacaktır ki işçi fabrikasında grev yaptığı kapitalistin kurduğu siyasî partiye oy vermekte devam etsin!

Bunun için Türk-İş, bütün baskılara rağmen gelişen işçi hareketinin çok gerisinde kalmıştır. İşçi sınıfı, Türk-İş yöneticilerinden çok daha yürekli, çok daha bilinçli olduğunu ispat etmiştir. Örnekler pek çoktur. Zonguldak'ta tarihî günler yaşanır, işçiler 60 kuruş için kurşunlanırken, Türk-İş yöneticileri, harekete sahip çıkmaktan korkmuşlar, tıpkı Adalet Partisi yöneticileri gibi, «Bu işte bir komünist parmağı var!» diyerek feryadı basmışlardır. Paşabahçe grevinde yüzkarası davranışlarda bulunmuş, onurlu davranan sendikaları onur kuruluna vermiştir. Grev hakkını işlemez hale getiren erteleme kararları karşısında sesini çıkaramamıştır. Çoğu davranışları, işçi sınıfına karşı ve işçi aleyhtarlığı iktidardan yanadır. Son Yönetim Kurulu bildirisindeki şu sözler, bu bakımdan, çok ilgi çekicidir: «Türk-İş, kaynağını Anayasa ve kanunlardan almayan bütün kanunsuz davranışların kesin olarak karşısındadır. Bu cümleden olmak üzere yurdumuzu hür dünyadan ayırmak, bağlı bulunduğumuz milletlerarası antlaşmalardan koparmak isteyen maksatlı davranışları, anarşist sokak gösterilerini asla tasvip etmemekte ve bu davranışta bulunanları takbih etmektedir... Türk-İş aşırı akımların kesinlikle karşısındadır. Bu

aşırı akımlarla yeteri derecede mücadele de edilmediğini teessür ve esefle tesbit etmiştir.» Türk-İş yöneticileri, yeni sömürgecilikten yana, demokrasiye ve özgürlüğe karşı bu davranışlarıyla Türk-İş'i Adalet Partisi'nin bir hoparlörü haline getirmişlerdir.

Türk-İş'in işçi sınıfına karşı tutumu, işverenler ve iktidar çevrelerinde büyük bir sempati ile karşılanmaktadır. Bunun için DİSK, başlangıçta, birtakım güçlüklerle karşılaşacaktır.

Türk-İş, yıllardan beri, işçilere şu düşünceyi aşılamağa çalışmaktadır: iyi sendika, ücretlerde artış sağlayan sendikadır. Siz istediğiniz kadar ücretlerde artış sağlayın, fiyat mekanizmasını ellerinde tutan, istedikleri zaman istedikleri zammı yapan kapitalistler; hâkim sınıfların yararına yürütülen vergi, para ve kredi politikası bu ücret artışlarının gerçek değerini sıfıra, kimi zaman sıfırın da altına, düşürebilirmiş; sadece dar bir sendika çalışması işçilere uzun vadede fazla bir şey sağlamazmış; Türk-İş, bunları, daima işçilerin gözlerinden saklamağa çalışmıştır. Ve şimdi işverenler, bu durumdan yararlanarak, Türk-İş'e bağlı sendikaları kuvvetlendirmeğe, onların ücret isteklerini daha anlayışla karşılamağa, buna karşılık, DİSK'e bağlı sendikalara çeşitli güçlükler çıkarmağa çalışacaklardır. Adalet Partisi, Türk-İş'i, çeşitli yollardan desteklemeğe çalışacaktır.

Bütün bunlar karşısında DİSK'in en büyük dayanağı uyandırılmış, bilinçlendirilmiş işçi kitleleridir. Çünkü DİSK'in güveneceği ne Amerikan doları vardır, ne de işveren teşekkür!

Büyük bir eğitim faaliyetine girişmesi zorunlu olan DİSK yöneticilerinin dikkat edecekleri en önemli husus, sendika ile parti arasındaki mahiyet farkıdır.

Sendikalar, işçilerin hemen çözüm bekleyen günlük

meselerinden hareket ederek kitleleri aşağıdan yukarıya öğıtlerler. Başlıca görevleri, işçilerin haklı isteklerini savunmaktadır. İşçiler bunun için girerler sendikalara, sendikalardan bekledikleri budur; bu ekonomik mücadele içinde yavaş yavaş bir sınıf bilinci kazanırlar. Sendikaların görevi, işçilerin politik görüşlerine bakmadan, bütün bir işçi sınıfını örgütlemektir.

Oysa devrimci bir parti, tam tersine, belirli bir programı ve ileri bir ideolojiyi benimsemiş üyelerden kuruludur. Böyle bir partinin üyeleri, çeşitli sosyal sınıflardan ve tabakalardan gelmelerine rağmen, mümkün olduğu kadar mütecanis bir topluluk meydana getirirler ve kitleleri parti programı etrafında toplamağı, harekete geçirmeğı çalışırırlar.

Bir sendikanın kendini politika -günlük politika- meselerine fazla kaptırması, bunu da belirli bir açıdan yapması, parçalanma ve tecrit edilme tehlikesini getirebilir. Bunun sonucu olarak, işçi kitlelerinin bilinçten yoksun geri tabakalarına ulaşmak, bunları uyandırmak ve sınıf bilinci kazandırmak görevini, bu çok önemli görevi, yerine getirememek olur.

DİSK yöneticilerinin bu meselerinin bilincine varmış, tecrübeli, bilgili ve yürekli kişiler olduklarını biliyoruz. Kendilerine güç yollarında başarılar dileriz.

(14 Şubat 1967, ANT)

DİSK'İ BEKLEYEN SORUNLAR

Kâni ŞENGÜL

Nasıl ki Türkiye'de 27 Mayıs sonrası doğan özgür fikir ortamında «kapitalist iktidar - kapitalist muhalefet» anlayışına bir set çekmek ve sosyalist bir parti kurmak zorunlu olduysa, bugün cinsi kendine özgü bir tutumla Türk işçisine önderlik eden karanlık zihniyete karşı aydınlık bir örgüt kurmak zorunlu oldu.

Henüz kuruluş halinde olan Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK)'nin kuşkusuz Türk işçi hareketinde oldukça büyük sorumluluk taşıyacağı bir gerçektir. DİSK, kuruluşunu tamamlayamadığı bu sebeple de programını henüz açıklayamadığı halde, onun gerçek bir ihtiyaca cevap olduğunu sanmak, herhalde erken varılmış bir yargı olmasa gerek... Türk işçisinin kritik anlar geçirdiği bir dönemde sorunlara derli toplu bir göz atmak ve yeni Konfederasyonu uyarmak gerekir.

TÜRK İŞÇİ HAREKETİNİN DURGUNLUĞU

1947'den 1963 yılına dek işçinin daha büyük mücadelelerinde içinde olduğu, kısıtlı haklara sahip çıkmanın heyecan ve aksiyonunu taşıdığı rahatlıkla iddia edilebilir. 1963 yılında yürürlüğe giren 274 ve 275 sayılı yasalar, yazık ki daha çok güçlenmesi gereken işçi aksiyonunu durgunluğa kavuşturmuştur. Tarihsel gelişime aykırı olarak kavuşulan bu durgunluğun nedenleri oldukça ilginçtir.

İlk kez, toplu sözleşme düzeni işçilere «mütevekkil» olmayı aşılarmıştır. Bu öyle bir tevekkül ki işçi, sabrının taşıdığı an iş verenden alınan birkaç kuruşluk ücret zammı ile tekrar eski haline dönmektedir. Oysa, yapılan ücret zamlarının istikrarsız fiyat politikası karşısında aleyhte sonuçlar verdiği gözden kaçırılmıştır.

İşçi ücretleri kapitalizmin amansız savunucuları kesilerek kraldan çok kralcı zihniyeti ile hareket ettiler. Sandılar ki, patronlar ne denli çoğalsın ve ne denli büyük kâr sağlarsa işçiler de o denli himayeye mahzar olacak...

İşçi örgütleri asıl görevlerinden saparak işçilere sınıf bilincini aşılamadılar. Eğitim diye işçi beyinlerini körleştiren bir takım klâsik kurallara başvurdular; onlara kapitalizmin erdemliğini aşıladılar. -

İşçi örgütleri emekçiyi emeğinden ötürü değil, kendilerine maddî destek olan birer fert olarak ele aldılar ve bu noktada kapitalist siyasal partilerin «gözlüklerini» kullandılar.

İşçi örgütleri, temelde yatan huzursuzluğun gerçek nedenine eğilemediler. Kapitalist düzene karşı çıkmak yerine sosyalist düzene karşı çıktılar. İdeolojik mücadelede sosyalizmi hedef seçerek işçi sınıfına ihanet ettiler.

«Partiler dışı ve partiler üstü politika» diye gerçekleri balçıkla sıvamağa kalkıştılar.. Çoğu kez de bu anlayışlarına ihanet ederek hükûmetin ve güçlü kapitalist partilerin dümen suyuna girdiler...

İşçi sosyal değişmelerin doğal akışında kendini daha iyi tanımağa başladı. Yukarıda açıklanan zihniyet, onu sınırladığı kadar çok etkileyemedi. Başka bir anlatımla, işçi örgütleri tarihsel gelişimi durduramadı.. Bu nedenle de işçiler yeni bir aksiyona kavuştular...

TÜRK - İŞ TUM ŞANSINI YITIRDI

Türkiye'nin en büyük işçi örgütü TÜRK-İŞ, kendisinden bekleneni verilen bunca fırsata rağmen yapamadı. Özellikle işçiyi bir sınıf olarak kabul etmekten titizlikle kaçındı. İşçi sınıfının durgunluğa kavuşmasını sağlamak ve onu tarihsel akış içinde «atalete» sevk etmek amacıyla faaliyet gösterdi. Beyanları ile girdiği eylemlerde tam bir gelişmeye düştü. Eylemi düşünsel bir bütünlükle yürütemedi. Çoğu kez kişisel hesaplar ve ufak çıkarlarla uğraştı. Dış güçlerin etkisinde kaldı. Belirli bir örgütlenme politikasına sahip olmadı. Bu yüzden de nesnel ölçülerle hareket etme olanağını yitirdi. Bir çok işçi örgütlerini darılttı. Kimilerine tâviz verirken kimilerine karşı ağır târizlerde bulundu. Oysa, bütün bunlara «günlük politika» deniyordu ve işçi bir sınıf olduğu için günlük politika ile kurtarılamazdı. Temelde büyük sorunlar bekliyordu. Bu sorunlara kongreden kongreye göz boyamak için faaliyet raporlarında değiniliyordu... Bütün bunlar elbetteki bir çıkış olamazdı. Bu çıkmaza son vermek, işçi sorunlarını temelden ele almak zorunlu idi.

Türk-İş devamlı surette ikinci kuruluşlara karşı olduğunu ifade ederken, Teksif ve Yapı-İş Federasyonu örneklerinde görüldüğü gibi bütünlüğü parçalayıcı teşebbüslere girdi. Bünyesinde muhalefete yer tanımadı. Türk-İş yöneticiliğini tekelinde tutmanın mücadelesini yaptı... Tıpkı Osmanlı Padişahlarının taht mücadelesi gibi... İkinci kuruluşlara karşı olmak paravanası muhalefeti doğmadan öldürmek esasına dayanıyordu.. Oysa, gerçekten ikinci kuruluşlara yer vermemek, işçiyi en az örgütler içinde birleştirmek şarttı.

Prensip olarak biz de ikinci kuruluşlara karşıyız. Ama bu karşı olma, birinci kuruluşların «zembem suyu» ile yikanmış olduklarından ileri gelmez!

Amaç, Türk işçi sınıfını tek çatı altında birleştirmek,

onu bir sınıf olarak ele almaktır. Bunu yapmayanlara karşı çıkmak ve bu amaç altında işçi sınıfına sahip çıkmak şarttır.

YENİ DÖNEM

Sanmak dahi istemiyoruz ki DİSK, TÜRK-İŞ'e karşı küçük oyunlarla ve bir takım kişisel çıkarlarla donatılmış olarak-çıksın... İşçi sınıfına sahip çıkmanın ve onu toplum içinde en yüce sınıf olarak anlamanın bilinci ile girildiğini kabul ettiğimiz bu harekette DİSK'e kuşkusuz büyük ödev ve sorumluluklar düşmektedir.

Türk işçi hareketinde DİSK bir dönüm yaratmak zorundadır. Bunu yapamadığı, Türk-İş'e dar anlamında rekabet ettiği, bir takım siyasal oyunlara gebe kalarak işçi sınıfını «yarın» a hazırlamadığı sürece, Türk-İş'in düştüğü çıkmaz, iştahla DİSK'i de bekleyecek, Türk işçi hareketinin en olumlu anında bu kutsal sınıf büyük skandallara sahne ve tanık olacaktır.

Bu nedenle DİSK şu ilkeler üzerinde durmak zorundadır :

a) Her şeyin başında gerçekçi olmak, yerli sorunları ve yurt içindeki sınıf çıkarlarını savunmak..

b) Emegın en yüce değer olduğuna inanmak. Emekçinin çıkarlarını her işin başında tutmak. Emekçiye yönetme bilincini aşılama.

c) Uygulamaya çalışılan Sedikacılığı, cinsi kendine özgü Sendikacılık anlayışından hızla kurtarıp Türkiye'de sınıf Sendikacılığı yaratmak.

d) Emekçiyi sınıf açısından siyasal bir bütünlüğe hazırlamak.

e) Emekçiyi sınıf açısından eğiterek bilinçlendirmek.

f) Dıştan gelecek müdahale, yardım ve her türlü «nimet» i sertçe ve hırsıyla tepmek.

Bu yolda atılacak adımlara ilk defa bizden alkış gelecektir...

(23 Ocak 1967, Yeni Tanin)

İŞÇİLERLE KÖYLÜLER UYANIRKEN...

Çetin ALTAN

Geçen gün Demirel Meclis Kürsüsünden Türkiye'nin en akıllı müteahhidinin kendisi olduğunu gösteren bir söz söylüyordu :

— Gelin bir yerde anlaşalım sizinle... Politikayı kahvelerde, miting meydanlarında, burada yapalım. Ama camide, kışlada, fabrikada yapmıyalım..

Herhalde politikayı camiye sokan bizler değildik. Bayram gazetelerine goygoycu duası gibi yazılar yazarak, insanların Tanrı sevgisinden oy sızdırmıya çalışanlardı bunu yapanlar. Kışlaya da politikayı kendi hesabına uyunca kimin sokmıya çalıştığı, yine Demirel'in Anayasa dışı emirnâmeleri dahi alkışlamıya kalkmasından belliydi...

Fabrikaya gelince...

Demirel neden işçilerinin politika dışı tutulmasını istiyordu? Bu mantık doğrultusunda politika tarlaya da girmeliydi öyleyse.

Yani işçilerle köylüler karışmamalıydı devlet yönetimine...

Peki kim karışmalıydı?.

Meselâ kendisi gibi müteahhitler karışmalıydı. İthalâtçılar ve ihracatçılar karışmalıydı. Büyük toprak ağaları, montaj firmaları Amerikan Büyükelçisi ve CIA ajanları karışmalıydı...

Politika Türkiye'de küçük bir mutlu azınlığın, yani komprador burjuvazisinin işçi ve köylü kütlelerine atacağı

kazığın yağdanlığı olmalıydı... Süslü püslü sözler ve uydurma vaadlerle iyice yağlanmalıydı bu kazık...

Sonra da dolaylı vergilerle, zenginlere devredilecek petrol boru hattıyla, maden sahiplerinden peşin para verip devletin satın alacağı taşlı topraklı kömürlerle halk bir güzel sotaya getirilmeliydi...

Demirel'e göre böyle olmalıydı politika...

Bu uğursuz oyuna karşı halkı uyarmaya çalışanlar ise derhal kodese tıkmalıydı. Rahat rahat, ferah fuhur iyice sömürülmeliydi Türk halkı... Nutuklar çekerek, demokrasi diyerek, temel hak ve özgürlükler diyerek iyice sömürül-meliydi.

Demirel Meclis kürsüsünden :

— Temiz Türk işçisini politikaya karıştırmayalım, fabrikaya politikayı sokmayalım, derken, ben içimden :

— Ya alıp da kaçan mı? diye mırıldanıyordum.

Çünkü politika sadece Demirel gibi müteahhitlerin tekelinde olan bir hünerbazlıktı. İşçi politikaya karışacaktı da ne olacaktı?

Bugüne kadar sarı sendikalarla Türk işçisini uyutmuşlardı. Ona,

— Sen politika üstü kal, parti işlerine karışma. Ücretini arttırmaya bak, demişlerdi.

İşçilerin devlet yönetimine ağırlığını koymasını ve Anayasanın verdiği haklar içinde burjuva sınıfının karşısına çıkarak denge tutmasını önlemişlerdi. Ve tabii alabildiğine sömürmüşlerdi halkı. Millî gelir bölüşümü tablosunda apaçık belliydi bu.

İşçiler ise artık yavaş yavaş uyanıyorlardı. Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu kurulmuştu. Yeni Konfederasyonun yöneticileri işçileri uyutmak için görevlendirilmiş sarı sendikacılar değillerdi.

Demirel ve Şürekasının çok canı sıkılıyordu bu harekete. İşçiler bir bilinçlenirlerse, bir anlarlarsa sömürü dü-

zeninin iç yüzünü, halka yağlı ballı kazıklar atmak kolay olmayacaktı.

DİSK hakkında derhal esaslı bir kampanyaya geçtiler. DİSK'in kurucularına sövüp sayıyorlardı. Burjuva yağması işçilerle köylülerin uyanıp Anayasaya sahip çıkmalarıyla engellenirse, milyonlarına milyonları nasıl katacak ve bu milyonları torunlarına nasıl bırakacaklardı?

Komünist sözcüğünün de eski etkisi kayboluyordu. Halk uzun yıllar anlamı değiştirilmiş olan bu sözcüğün burjuva-ziye karşı bir halk ihtilâli anlamına geldiğini öğrenmişti, halk ise ihtilâl istemiyor sadece Anayasa çerçevesinde kendisinin de burjuva sınıfına karşı devlet yönetiminde söz sahibi olmasını istiyordu.

DİSK'e katılan sendikalar gözü açılmış ve dolapların nasıl döndüğünü öğrenmiş sendikalar... Ve yüz bin kişilik bir işçi kütlesini temsil ediyorlardı.

Demirel usuldan yavaştan ve yabancı dürtüklemeleriyle Anayasayı çiğneyen baskı kanunlarını getirmeye kalktığı bir sırada ya bu sendikalar Anayasaya sahip çıkar da yüz bin kişilik işçi mitingleri Demirel'in politikasını protesto etmek için yollara dökülürse, buna gençlik mitingleri de katılırsa, müteahhitlerin, ithalâtçı ve ihracatçıların temel hak ve özgürlüğü olan sömürü nasıl korunurdu?

Batı demokrasilerinde denge böyle kuruluyordu. Onun için oralardaki burjuva sınıfı halkı Türkiye'deki gibi rahatça sömüremiyor, sömürmek için uyanmamış geri ülkelere el atıyordu...

Demirel :

— Politikayı işçilerin arasına sokmayalım, demekte kendi açısından pek haklıydı.

Çünkü işçiler bir anlarırsa Demirel'in iktisat politikasını, muhakkak Anayasaya ve kendi haklarına sahip çıkarlardı... Sadaka kabilinden beş on kuruşluk yövmiye artışlarıyla uyutulamazlardı. Asgari ücretin en azından yirmi lira-

ya çıkartılmasını, işsizlik sigortasının tanınmasını, bütün işçilere konut sağlanmasını ve hiç değilse devlet fabrikalarına ortak olunmasını isterlerdi. Kanun tasarıları üzerinde söz sahibi olurlardı.

O zaman ne petrol boru hattı zenginlere satılabilirdi, ne halktan milyarlarca lira vasıtalı vergi alınabilirdi, ne Anayasa çiğnenebilirdi. Tıpkı Batı demokrasilerinde olduğu gibi yüzbinlerce işçi ve bir o kadar genç dikiliverirdi komprador siyasilerinin karşısına :

— Halkı sömüremezsiniz, milyonlarınızı sırtımızdan çıkaramazsınız, emeğimizi yabancılara satamazsınız, diye pankartlarını getirir üç kâğıtçı politikacıların karşısına koyarlardı.

Bunu istemiyordu Demirel.

— İşçileri bu işe karıştırmayalım diyordu.

Ama işçiler de köylüler de karışacaktı bu işe... Yüzyıllar boyu uyutulmuş ve sömürülmüştü hepsi... Anayasa onların da sınıfına eşitlik tanıyordu. Onlara da devlet yönetimine ağırlıklarının koyma hakkı tanıyordu. Onlar bir sömürgecinin köleleri değildi. Demirel bunu er geç öğrenecekti. Ve Türkiye ancak böyle kurtulup kalkınacaktı...

İşçiler uyanıyorlardı. Köylüler de uyanıyorlardı. Daha da uyanacaktılar. Komprador burjuvazisi ne yaparsa yapsın uyanacaklardı. Hukukçular da artık burjuvalara eskisi kadar sahip çıkmıyorlardı. Uzun yıllar sürmüş olan maskaralığın kulis arkası anlaşıyordu.

Ve Türkiye ilk defa neden bu kadar geri kaldığını, buna kimlerin sebep olduğunu anlıyordu...

(15 Şubat 1967, Akşam)

«DE» DEMEYİN

Refik ERDURAN .

Bebek denilecek yaşta iki çocuk arasında geçen bir küçük tartışmaya tanık oldum geçenlerde.

Biri, boyalarla oynarken halının üstünü renkli sular saçmakta olan ötekine çıkıştı:

— Pisletiyorsun!

Beriki başını kaldırıp ötekinin ne yaptığına bakmağa bile lüzum görmeden cevabı yapıştırdı:

— Sen de.

Ve halıyı rahatça kirletmeğe devam etti.

Hayran kaldım keratanın «erken öğrenme» kabiliyetine. Büyüklerinin tutum ve tartışmalarında en geçer akçe olan bir taktiği o yaşta nasıl da kapmıştı!

Zira Türk toplumunun her katında ve en küçük meseleden en önemli dâvaya kadar her konuda «Sen de» lâfı pek susturucu bir cevap sayılır. Milletimiz o «de» hecesinden çektiğini pek az şeyden çekmiş, birçok dertlerinin giderilmesi imkânından o heceyle yoksun bırakılmıştır.

Şimdi bu «de» taktiğinin çok önemli bir alanda piyasaya sürülmesiyle karşı karşıyayız yine.

Türk işçisinin kafasız, duygusuz, haysiyetsiz, sırf miğde ve koldan ibaret bir kör robot halinde bırakılmasına karşı çıkarak Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonunu kuran kişiler, Türk-İş yetkililerini şöyle suçluyorlar :

— Siz Türk işçisini uyutma hizmetinizin karşılığı ola-

rak AİD denilen Amerikan örgütünden milyonlarca lira alıyorsunuz.

Türk-İş'ten bu söze gelen başlıca cevap da şu :

— AİD'den yardım istemiş kişiler DISK kurucuları arasında da var.

Bu ikinci iddianın doğruluk derecesi üstünde durmayalım. DISK kurucuları «yok öyle şey» diyorlar ama, bir an için kabul edelim ki onlar gerçeği saklıyorlar da Türk-İş yöneticileri doğru söylüyorlar.

Önemli olan şu ki, AİD'den Türk işçi liderlerinin para almasının yanlış ve ayıp sayılması gerektiği noktasında iki taraf da birleşmiş görünüyor.

Öyleyse bundan sonra ne yapılması doğrudur?

Artık yabancılardan para alınmamalı, Türk işçisi yalnız kendi kaynaklarına dayanmalı, fabrikaya politika sokulmaması yolundaki hinoğlu hince ninninin getirdiği rahavetten sıyrılmalı... Öyle değil mi?

Peki, Türk-İş böyle diyor mu? Ne gezer! Sadece «Sen de» diyor. Bundan sonra izlenmesi gereken yolda ilerleyeceğini söyleyen yalnız DISK kurucuları.

İşte sırf bu bile bütün bilinçli yurtseverlerin DISK'i kesinlikle desteklemeleri için yeter sebeptir.

Aynı durumu Türkiye'nin genel politik tablosunda da görüyoruz.

Bütçe tartışmaları başladı. Önümüzdeki haftalarda iktidar ile muhalefet yine hızlı bir suçlama ve savunma yarışına kalkacaklar.

Daha tartışmaların ilk gününde neler döküldü ortaya! Bırakın Prof. Aren'in bilgince eleştirilerini, bırakın İnönü'nün yaptığı örnek devlet adamı konuşmasını, MP sözcüsü Önder bile birbirinden acı gerçekleri ve doğru görüşleri dile getirdi :

— Yurdumuzu 32 milyonluk bir mezarlık haline getirebilecek Amerikan üsleri ve ikili anlaşmalar olduğu gibi

durmakta, hükümetimiz ise hâlâ Amerika'ya kasideler okumağa devam etmektedir...

— Terkos suyundan bir nevi gazoz imâl eden, yağın şeklini değiştirip her yıl sermayesinden fazlasını yurt dışına götüren yabancı sermayeye karşıyız...

— Fakir kitlelerin oyları ile iktidara gelmiş bir parti ve onun içinden çıkmış hükümet, şimdi fakir ve muhtarip kitleleri unutmuş, zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapacak bir politika takip etmek yolunu tutmuştur.

Evet, muhalefet önümüzdeki günlerde buna benzemez daha ne şikâyetler sıralayacak. Ancak — TİP'i saymazsanız — muhalefet partilerinden hiçbirinin (tabii senatörler grubu dahil) böyle konularda elleri tertemiz değildir. Hepsî değişik zamanlarda iktidar sorumluluğunu paylaşmış, ama ellerindeki gücü bugün şikâyet edilen durumları gidermek ve politikaları önlemek uğrunda kullanmağa pek yanaşmamışlardır. Tam tersini yapanlar da vardır aralarında.

Ve hiç şüphemiz olmasın, iktidar sözcüleri sırası gel-oikçe bu gerçeğe işaret edecek, «Siz de» diyeceklerdir

Ne var ki, kemiğe dayanmış sayısız bıçağın acısıyla kıvrınmakta olan milletimizi artık kimin tartışma kazanacağı konusu ilgilendirmiyor. Bundan sonra ne olacak? Çıkar yolu kim gösteriyor?

Ondan haber verin, politikacı beyler! Yeter halıyı pislettiğiniz.

(16 Şubat 1967, Milliyet)

MİLLÎ ŞUUR VE TÜRK-İŞ

İlhan SELÇUK

Bay Halil Tunç, Türk-İş Genel Sekreteridir. Dün bir basın toplantısı düzenlemiş ve affedilmez bir konuşma yapmıştır.

Tunç'a göre yeni kurulan DİSK, Türkiye İşçi Partisinin âletidir; T.İ.P., Çin'de Mao'nun Kızıl Muhafızlar eliyle yaptıklarını Türkiye'de DİSK ile yürürlüğe koyacaktır; İşçi Partisi zaten memlekette demokratik müesseseleri tahrip etmek yolundadır; Doğu modeli sendikacılık istemektedir; DİSK de bu plânın içindedir.

Bütün bu söylenenler politikacıların nutuklarında bol bol tekrar edilen gayri ciddî bir takım lâflardır. Bir komprador politikacısı bunları söylediği zaman insan güler geçer, ama bir sendikacı bunları söylediği zaman insan hüzün duyar; ne olursa olsun Bay Halil Tunç'u bu seviyede görmek istemezdik.

Ama doğrusunu açıklayalım, bizi en çok düşündüren Halil Tunç'un bir başka sözüdür. Demiştir ki Türk-İş Genel Sekreteri :

— İşçilerde sınıf şuuru değil, millî şuur yaratılmalıdır.

Biz bu sözleri iktidar partisi organı bir gazetenin başlığında okuduk. Ve sonra üstünde düşünceye daldık: Bay Halil Tunç işçilerde sınıf şuuru yaratılmasını istemiyen bir sendikacıdır demek... «sınıf şuuru yerine millî şuur ika-me» etmek gerektiğini iddia ediyor Türk-İş Genel Sekreteri.

Peki bu konuda ne yapıyor Bay Halil Tunç ve ne yapıyor Türk-İş?

Biz Türk-İş yöneticilerini canı gönülden alkışlıyabilirdik... gerçekten millî şuurun uyanması için gayret göster-selerdi, yabancı kumpanyaların yurdu sömürmesine karşı çıksalardı, Türkiye'yi ipotek altına almış yabancı devlete karşı Türk milliyetçiliğinin icaplarını yerine getir-selerdi, Amerikan güdümünden kurtulmak yolunda canlı bir akımın ve ruhun Türk işçisi arasında temsilcisi olabil-selerdi, Türk yurduna el atmış emperyalizmin karşısında millî güç olarak kendilerinden söz açılabilseydi..

Soruyoruz Bay Halil Tunç'a :

Gayrimillî olduğu ispat edilmiş çevrelere karşı işçile-rimizin tutumu ne olacaktır?

Cevabını biz verelim : İşte milliyetçilik şuuru burada sözünü söyleyecektir.

Esefle açıklayalım ki, Türk-İş yöneticileri bu yolda iyi sınavlar vermemişler, milliyetçi çevreleri hayal kırıklığına uğratmışlardır. Eğer bugün Türk-İş'in karşısında bir yeni konfederasyon örgütleniyorsa, bunun sorumu tamamen Türk-İş yöneticilerinin artık kokusu ayyuka çıkmış davranışlarındadır.

DİSK, Türk-İş'in karşısında başarı kazanacak mıdır? Bu apayrı bir sorudur.

Bugün esas mesele Türk-İş'in başında bulunan kişilerin kimliklerinden doğuyor. Ellerindeki büyük malî imkânları komprador iş çevrelerinin dileklerine göre kullanmakta sakınca görmiyen, en haklı grevleri baltalayan, işverenler sendikasından resmen teşekkür alan, komprador iktidarının koltuğu altında bulunan yöneticilerden bu vatanın ne işçi-sine hayır gelir, ne de köylüsüne..

Bir memleketin işçi konfederasyonunda genel sekreterlik yapan kişi o memleketin sosyalist partisine olmadık iftiraları yağdırır, ve de sonra komprador işverenlerinin para-

lelinde görünürse çok «vahim» bir durumla karşı karşıya bulunuyoruz demektir.

Bunun içindir ki, Halil Tunç ve arkadaşlarının son zamanlardaki tutumlarını dikkatle izlemek zorundayız.

Mesele açık, dâva kesindir :

Halil Tunç ve arkadaşları milliyetçi olduklarını ispat etmek istiyorlarsa işte meydan..

İşte Türkiye'nin Millî Kurtuluş Savaşı..

İşte emperyalizme karşı mücadele..

İşte porselen sanayiindeki rezalet..

İşte kurşunlanan işçiler..

İşte dış ticaret sömürücülüğü..

İşte sarı sendikacılık..

İşte işçilerini sömüren Amerikan işyerlerindeki kaçakçılık olayları..

İşte vatani parsel parsel ve kaynak kaynak satanların tutumları..

İşte Ameñikan İpotekleri ve güdümü altına sokulmuş Türk İktisadiyatı..

İşte Demir-Çelik skandalı, haberleşme sanayiindeki yeni kapitülâsyon, petrol boru hattı dalavereleri, ilâç firmalarının kazıkları..

Ve daha niceleri...

Sendika yöneticilerinin millî şuuru bu konularda kendisini gösterirse milliyetçilik söz konusu olur.

Biz bu konuda Halil Tunç ve arkadaşlarına «işte meydan» diyoruz; milliyetçi olduklarını davranışlarıyla ve sözleriyle gösterebilirler ki, cümlesini alkışlayabilelim.

(28 Şubat 1967, Cumhuriyet)

DEMOKRASİ İÇİN : DİSK

İBRAHİM GÜZELCE
DİSK Genel Sekreteri

Türkiye'de işçi hareketleri, henüz aydınlığa kavuşmamış birçok sorunların ağırlığı altındadır. Ancak, birbirine karşı görüşler ileri sürenler arasında uzun süreden beri kendini gösteren anlaşmazlık, DİSK'in kurulmasıyla elle tutulur biçime gelmiştir. Bu bakımdan işçi hareketlerinin bir fikir çatışması, hattâ bir gövde gösterisi niteliği kazanmakta olduğu bugünlerde bâzı gerçekleri açıklamak, kamu oyunun bir takım tereddütlerini de ortadan kaldıracabilecektir.

Öncelikle şunu belirtmek gereklidir:

Türk-İş, geri kalmış hiçbir toplumda, hattâ Avrupada sendikacılığın doğuş ve gelişme döneminde bile itibar görmeyen bir saplantıdır. Partilerüstü politika!

Partilerüstü politika; memleket yönetimini, sayıca azınlıkta olan bir sınıfa bırakmak, onların sömürü düzenini sürdürerek, işçilerin boyuna direnme ve didişme ile ufak tefek haklar elde edebilmesine çalışma politikasıdır. Partilerüstü politika, palazlanmış, toprak ağalarının, gelişmiş spekülâtörlerin, kapkaççı sermaye çevrelerinin, yabancılarla ortaklık kuran özel teşebbüs çıkarıcılarının kümелendiği, etiketlediği siyasî partilere destek olma hesaplarının ürünüdür. Partilerüstü politika, oligarşi düzeninden yana bir aldatmacadır. Partilerüstü politika, işçilerin, emekçi kitlelerin devlet yönetimine demokratik yoldan katılma yolla-

rını tıkmak için türetilmiş bir iğfal oyunudur. Partilerüstü politika, emekçi halk yığınlarının ilerici hareketlerini kösteklemek, sahte umacılar yaratarak emekçi sınıfın uyanışını polis tedbirleri ve tertipleriyle durdurma plânının maskelenmiş biçimidir. Nihayet partilerüstü politika, işçilerin çeşitli siyasî partilere bölünerek, etkin bir güç haline gelmesini frenleme çabasıdır. Partilerüstü politika, mutlu azınlığın yararına işleyişlerin sürdürülmesini kolaylaştıran, işçilere karşı bir oyalama taktiği olduğu için de bugüne kadar hiçbir başarı elde edememiştir.

TÜRK-İŞ VE TİP

Türk-İş, parti programlarını hiçe saymış, partilerin hangi sınıf ve zümrelerin çıkarına çalıştığını görmezlikten gelmiş, parlâmentoda oy vererek işçi aleyhine yasa çıkarılmasını, işçiler aleyhine yasa hazırlanmasını bilmezlikten gelmiştir. Onun için de asgarî geçim indiriminin iki yıl daha ertelenmesini önleyememiştir. Vasıtalı vergilerin konmasını durduramamıştır. Zamlara engel olamamıştır. Tasarruf bonolarını kaldıramamıştır. Sosyal Sigortalar Kurumunun eczahane açmalarını sağlayamamıştır. v.s.

Oysa, Türk-İş, işçilerin kendi çıkarlarını savunan bir program etrafında toplanmasını ve siyasî bir güç hâline gelmesini sağlasaydı, ya da bu yolda ilk tohumu atan sendikalarla işbirliği yapsa idi veya programında işçi çıkarlarına karşı bir tek cümle bile bulunmadığına inandığım TİP etrafında bütün emekçilerin toplanmasına engel olma görevini omuzlarına yüklenmeseydi, çok daha olumlu bir iş yapmış olurdu. Türk-İş, ister muhalefette olsun, ister iktidarda, bütün siyasî partileri demokrasinin vazgeçilmez unsurları sayan Anayasa ilkesini bile unutmağa çalışmaktadır Türk-İş, hâkim sınıfların partilerine cephe almaktan özenle çekinmiş, buna karşılık emekçilerin, sosyalistlerin siyasî

örgütü olan TİP'e karşı, aslı astarı olmayan ithamları peşi peşine sıralamayı kendine iş edinmiştir. Her suçlaması, kendisini iftiracı durumuna sokmuştur. Bu bakımlardan partilerüstü politika tutarsız, toplum çıkarlarıyla çelişen, işçi isteklerinin gerçekleşmesine aslâ imkân vermeyen, üstelik işçi aleyhindeki işleyişi besleyen bir acı pınardır, bir gün suyu kuruyacaktır.

İşçiler olarak biz demokrasiden yanayız ve demokrasinin bütün yönleriyle yerleşmesini, kökleşmesini istemekteyiz. **Demokratik** rejim, Anayasamızın çizdiği rejimdir. Anayasaya karşı olan sınıflar ve güçler, demokrasiyi yalnız hâkim sınıf ve tabakaların yâni azınlıkta olanların yararına işleyen bir rejim sayarlar. Oysa o türlü bir rejim, görülen bütün aksaklıkları ve sömürücü, insanı yoksullaştırıcı bütün işleyişiyle Anayasa ilkelerinin gerisinde kalmıştır. Bunun içindir ki biz Anayasanın çizdiği demokratik düzenin kurulmasını, yalnız işçilerin çıkarı değil, toplumun ilerlemesi, çağdaş uygarlığa kavuşabilmemiz için de zorunlu sayarız. Bunun sonucu olarak da emekçi sınıf ve tabakaların politik bir güç olarak bir parti içinde örgütlenmelerini destekleriz. Partilerüstü politika diye nitelendirilen ve işçi sınıfının temel haklarına hançer saplayan bir ilkeyi elimizin tersiyle iteriz.

Demokratik rejim, halkın, halk tarafından halk için yönetimidir. Halkın sömürülmesine yarayan ve kalkınmanın gerektirdiği maddî olanakların elde edilmesini büyük ölçüde önleyen ticaret dalaverelerinin sona erdirilmesi için ilk önce TİP programında yer alan dış ticaretin devletleştirilmesi ilkesi, sonradan Türk-İş'ce benimsenmiş ve toplumcu görünme hevesiyle buna benzer ilkeler TİP programından aktarılmıştır. Biz, o zaman Türk-İş'i, TİP'in paralelinde ve onun uydusu şeklinde nitelemekten kaçınmıştık. Zira her olumlu fikri, her akli başında kimse benimseyebilir ve savunabilir. Bu, ilk önce o ilkeyi ortaya atanın uydusu olmak

anlamına gelmez. Nitekim işçi hareketini toplumcu bir öze kavuşturmak için kurulan DİSK'i de herhangi bir partinin emriyle hareket ediyor şeklinde göstermeye kalkmak, emekçi halk yığınlarını bir süre daha olsun aldatma hevesinden öteye geçemez.

KORKU NEDEN?

Türk-İş, işçi sınıfının haklarına sahip çıkamadığı ve çok yanlış bir sosyal politika izlediği, çok yanlış bir teşkilatlanma çıkmazına saplandığı için yeni bir işçi konfederasyonunun kurulması kaçınılmaz olmuştur. Bunun önderliğini Türkiye Maden-İş Sendikası Genel Yönetim Kurulu 26 Ocak 1966 tarihinde aldığı bir kararla yapmıştır. O tarihten beri bu konu işlenmiş, kıvamına getirilmiş ve 13 Şubat 1967 günü DİSK, devrimci bir öze işçi sınıfına hizmet nöbetini almıştır.

DİSK'i, daha önce bir çok işkollarında kurulan ikinci, üçüncü sendikalara benzetmek isteyenler çıkabilir. Unutmamak gerekir ki, işkollarında kurulan sarı sendikalarla; işkollarının gücünü parçalayan işveren ve çıkarıcı çevrelerin oyunları ile ilgilenmeyen, onlara karşı ciddî bir mücadele yapma yeteneğinden yoksun olan Türk-İş'in bugün kurulur kurulmaz DİSK'e karşı komando ekipleri kurması, işçi sınıfından kopuşunun elle tutulur yeni belgesidir. Madem ki Anayasa ve 274 sayılı Sendikalar Kanunu, dileyen örgütlerin konfederasyon da kurabileceğini kabul etmiştir, o halde, bu kanunî ve meşrû kuruluşa iftira ve eli sopalı güçlerle çıkmaya kalkmak, yasaca tanınan hakkı kullananlara karşı kanunsuz, Anayasa dışı baskılar yapmak anlamına gelir. Bu da, herhalde işçi haklarını savunduğunu iddia eden bir örgütün işçi haklarıyla bağdaşmayan tutumlarının hazin bir sonucundan başka bir şey değildir. İşçi kitlesinin hangi

ilkelerden ve hangi haklardan yana olduğunu ise, yakın gelecek gösterecektir.

Zira **DİSK**, işçilerin yıllarca ihmal edilen haklarının gerçek temsilcisi olduğunu kısa süre içinde göstermiştir. **DİSK**, kurucularının ve katılacak devrimci sendikalar yöneticilerinin fikir ve görüş beraberliği içinde, yalnız kendi organlarının kararlarına bağlı, yalnız kendi kuruluş bildirisi ve anattığı hükümlerine uygun çalışmalar yapacak meslekî bir örgüttür.

İdeolojisi, işçi sınıfının bilime dayanan ideolojisidir. Gücü işçi sınıfının bilinçli birliğine dayanır ve Anayasada yer alan demokratik devlet ilkelerinin mutlaka gerçekleşmesini ve sosyal adalet gereklerinin hergünkü hayatımıza yerleşmesinin teminini kendisine şaşmaz amaç bilir. Anayasada tanılan bütün hakları kullanır ve kendi kendine bu hakları kısıtlamaya, kullanılmaz hale getirmeye asla yanaşmaz ve müsaade etmez. **DİSK**, işçi sınıfının kendi çıkarlarına yabancılaşmasını önlemek için işçi sınıfının eğitilmesi ve bilinçlenmesine önem verir.

DİSK'le Türk-İş'i birbirinden ayıran en önemli ayrıklardan birisi de dış yardım konusudur. **DİSK**, yalnız işçilerin aidatlarına ve bağışlarına dayanır. Oysa Türk-İş, Amerikan hükümetinin önderliğini yaptığı kapitalizm ve yeni sömürgeciliğin sürdürülmesi için kurduğu AİD teşkilâtının milyonlarca dolarına bel bağlar. İşveren parasıyla geliştirilen AİD yardımları, Türk-İş'in bağımsızlığını ortadan kaldırmıştır. Onun içindir ki, Türk-İş, AİD yardımı arttıkça işçiden uzaklaşmış ve geri bırakılmış Türkiye'de, işçi sınıfının etkin bir politik güç olmasına karşı çıkmıştır.

TÜRKİYE'NİN YARINI

İşçilerin Parlâmentoda güçlü bir temsil yeteneğine kavuşması, iç ve dış sömürücülerin çeşitli hesaplarını alt üst

edecektir. Türkiye'nin yeraltı ve yerüstü servetlerinin sömürüsüne son verilecektir. Türkiye'nin millî kurtuluş hareketinin başarıya ulaşmasından sonra Atatürk'ün gerçekleştirmek istediği «kapitalizm ve emperyalizme karşı» halkçı bir düzeni, Anayasaya tıpa tıp uygun şekilde kurmaya karar verenler gittikçe çoğalmaktadır. Türk-İş bu hareketin içinde yer alma niteliğini çoktan kaybettiği için millî kurtuluş hareketini boğmağa yarayan sloganlardan medet ummaktadır. Oysa **DİSK**, bütün yapısı ile yüzde yüz millî kurtuluş hareketinin içindedir. Bu sebeptendir ki, taklitçi değildir. Kopyacı değildir. Her toplumun kendi ekonomik, sosyal yapısından gelen özelliklerini olduğu gibi almaya kalkmanın yararsızlığına inanır.

Sonuç olarak denebilir ki, Türk işçi hareketi 27 Mayıs devriminden sonra ilk defa temelde görüş ayrılıklarına dayanan bir oluşun içindedir. İşçi sınıfının birliğini gerçekleştirmek, tüm çıkarlarını güçlü bir örgütlenme ile elde edebilmek ancak **DİSK** ilkelerine bağlı millî sendikaların bütün işkollarında kurulup, gelişmesiyle mümkün olacaktır. Bugüne kadar işçi çıkarlarını savunan yasalar çıkarılmamışsa, işçi istekleri hep kâğıt üstünde kalmışsa, Anayasada yer alan haklar rafa kaldırılmakta ise, bunun tek sorumlusu, işçileri politik aksiyondan uzaklaştırmayı amaç bilen ve bu temel görüşü başarıya ulaştırarak Türkiye'de demokrasinin yerleşmesine engel olmak isteyenler topluluğudur.

(4 Nisan 1967, Milliyet)

TURHAN SELÇUK

İŞÇİ HAKLARINI SAVUNACAK YENİ BİR SENDİKA: Dİ.S.K. KURULUYOR (Başından)

(Milliyet'ten)

TÜRK-İŞ VE DİSK KAVGASI

PROF. DR. CAHİT TALAS

(Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğretim Üyesi)

Yirmi yıllık bir geçmişi olan Türk sendikacılık hareketi şimdi kesin olarak bölünmüştür. Bu hareketi 1952 yılından beri en yüksek kademede temsil etmekte olan Türk-İş, kuruluşundan onbeş yıl sonra rakip bir konfederasyon ile yüz yüze gelmiş bulunuyor. 12 Şubat 1967 de kurulan DİSK-Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu çalışmalarına başlamıştır. Başkanının deyimiyle yeni Konfederasyonun amacı, «işçi sınıfının memleket yönetimine ağırlığını koymasını sağlamak, kula kulluğu sona erdirmek, sosyal adalet içinde yaşamının ilk koşullarını yerine getirmektir.»

Şüphesiz bu bölünme, işçilerin ve tüm sendikacılık hareketinin yararına olmamıştır. İşçi sınıfının bilinçlenmesinden yana olmayanlar bu bölünmeden mümkün olan ölçüler içinde yararlanmak isteyeceklerdir. Fakat bölünmenin sonuçlarını fazla mübalâğa etmemek gerekir. Rekabet, bir bakıma her iki Konfederasyonu da daha dikkatli ve daha dinamik olmaya ve tüm işçi sınıfının gerçek menfaatlerine yönelen bir politikayı araştırmaya ve izlemeye götürecektir. Binaenaleyh liderlerin asıl görevi ve liderliğin önemi, birbirlerini mübalâgalı, tamiri güç ve sonunda işçilere zararlı olacak ithamlardan kaçınmak ve kuvvetlerini izleyecekleri politikanın sağlamlığından ve inandırıcılığından almaya çalışmaktır. Hele siyasi hayatımızda görüldü-

gü gibi birbirlerine art düşünceler atfederek bu yoldan düşünme özgürlüğünü «kuşa çevirmeğe» hazır olanların niyetlerine ve menfaatlerine bilerek veya bilmeyerek hizmet etmek, sakınılması gereken bir davranıştır. Unutmamak gerekir ki sendikacılık hareketinde bölünme ne yeni, ne de memleketimize özgüdür. Fransa'da, Belçika'da, İtalya'da ve Birleşik Amerika'da ve başka ülkelerde çeşitli nedenlere dayanan bölünmeler olmuştur. Bölünmüş olmak iyi bir şey değildir, amma, daha kötüsü, bölünmeyi hazmedemeyerek derinleştirmek ve gerektiği an müşterek hareketleri imkânsız kılacak kadar uçurumlar yaratmaktır.

BÖLÜNMENİN NEDENİ

Türk sendikacılık hareketinin bölünmüş olmasının ve Türk-İş'in karşısına yeni bir konfederasyonun çıkmış bulunmasının çeşitli nedenleri vardır. Bu nedenlerden biri kanaatimizce sendikacılık hareketinin görev anlayışı, başka bir deyimle felsefesi ile ilgilidir. Türk-İş sendikacılık hareketinin «pârtilerüstü» bir politika gütmesini, bir siyasi parti ile ilişki kurmamasını, geleneksel fonksiyonu içinde kalmasını, toplumun tüm sorunları karşısında görüş tesbit etmekle beraber, bunları gerçekleştirmek için bir «aksiyon» içine girmemesini savunmaktadır. Buna mukabil DİSK'e göre sendikacılık hareketinin geleneksel fonksiyonu devam etmeli, fakat parlâmentoda da doğrudan doğruya söz sahibi olması şimdi birinci derecede önem kazanmıştır. Yeni Konfederasyonun başkanı, «Biz işçi sınıfının çıkarlarına en uygun programı savunan, Meclis içi ve dışı çalışmaları ile bu programa bağlı kaldıklarını gösteren partiyi tutacağız» diyor. Yüze çıkmış bulunan temeldeki ayrılık burada başlamaktadır.

Biz yakın zamanlara kadar Birinci görüşü savunmuş-tuk. Fakat bazı nedenlerden ötürü bu görüş üzerinde ısrar

etmenin sakıncalı olacağı kanısına ulaştık. Bir kere, iktidarda bulunan partiler, şüphesiz kendi çıkarları açısından, haklı olarak, sendikacılık hareketini nüfuz ve etki altına almaya çalışmaktadırlar. Bunda bir dereceye kadar da başarıya ulaşılmaktadır. Böyle bir gelişim ve oluşum, sendikacılık hareketini hareketsizliğe götürmekte, sonunda işçilerin ve aydınların gözünde değerini yitirmekte ve bölünmeler için ortamı hazırlamaktadır. Diğer taraftan bu nedene bağlı olarak sendikacılık hareketi geleneksel fonksiyonun çerçevesi içine sıkışıp kalmaktadır. Türk toplumunun içinde bulunduğu şartlar, bu dar çerçevenin kırılmasını ve yeni bir anlayışa ulaşılmasını gerekli kılmaktadır. Türk-İş böyle bir yola girmişti. Toprak reformunu, vergi reformunu, petrolün ve madenlerin devletleştirilmesini benimsemiş ve dış ticaret rejimindeki bozukluklara karşı çıkmıştı. Fakat son zamanlardaki bildirileri ve Türk-İş adına yapılan beyanlar bâzı tereddütleri ve gerilemeleri ortaya koymaktadır. Bir muhafazakârlık tehlikesi yavaş yavaş belirmektedir. Örneğin, geçen yılın sonunda Türk-İş yönetim kurulu yayınladığı bildiride, aşırı diye nitelendirdiği akımlarla mücadelede kanun takipçilerinin görevlerini zamanında yapmamalarından yakındıktan sonra, reformlarla ilgili olarak ancak «Ülkemizin geri kalmışlığının bir sonucu olarak aşırı akımlarla sadece zecrî mücadelede yollarının yeterli olmadığını, ekonomik tedbirlere, bu arada vergi politikasının kökten değiştirilmesi gerektiğine dikkati çekmek» le yetinmiştir.

PARTİLER VE BÖLÜNME

Diğer taraftan, Türk sendikacılık hareketi şimdi eski pragmatik anlayışı içinde kalamaz. 1960 öncesi mevzuatı ve ortamı onu böyle bir yol seçmeğe zorlamıştı. Fakat 1960 dan sonra ve yeni Anayasanın getirdiği haklar ve hür-

riyetlerden de yararlanarak sol bir doktrinin benimsenmekte olduğu gör÷lmüştür. Fakat bu eğilim bir ara gelişim gösterdikten sonra durmuştur. Pragmatik görüşe sadık kalanlar ile sol bir doktrinin benimsenip bu doktrinin içindeki bir siyasî parti ile ilişki kurulmasını isteyenler arasındaki çatışma ayrılışa yolları açan başka bir neden olarak ortaya çıkmıştır.

Esasında bölünme Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluşu ile başlar. Bilindiğı üzere T.İ.P.'i de 1961 yılının Şubat ayında 12 sendikacı kurmuştu. T.İ.P. kuruluşundan beri Türk-İş'le ihtilâf haline düşmüştür. Türk işçilerinin gerçek menfaatlerini temsil ettiğini ve «emekçi sınıfın» haklarının savunucusu olduğunu iddia eden T.İ.P., Türk-İş'i, işçi dâvâlarının öncülüğünü yapmakta yetersiz ve tutumunu tavizkâr bulmaktadır. Buna mukabil Türk-İş'in 14 Nisan 1965 tarihli basın bülteninde T.İ.P. ile ilgili olarak şu düşünceleri görmekteyiz: «Tüzüğünde belirtilen ilkelere büyük saygı gösterdiğimiz T.İ.P.'in bir kısım yöneticileri işin başındanberi işçi hareketinin güçlenmesini endişe ile karşılamış ve Türk-İş'i yanlış yola ve hatalı politika gütmeye sevk etmek için büyük gayretler sarfetmiş, bunda başarı kazanamayınca işçi hareketlerini parçalama teşebbüslerine girmişlerdir».

«SINIF BİLİNCİ»

İşçi partilerinin, sendikaların desteklerini aramaları kadar doğal bir şey yoktur. Çünkü, sendikaları arkalarına almaksızın gelişmeleri hemen hemen imkânsızdır. Fakat Türk-İş yöneticileri, T.İ.P. in bazı yöneticilerinin tüzüklerini paravana olarak kullandıkları ve Anayasamızın getirdiğı müesseseleri tahrip peşinde oldukları intibaini elde ettiklerinden T.İ.P. i desteklemeye yanaşmamışlardır. Amma, bu karşılıklı ithamlara rağmen, büyük uyumsuzluk 1965 seçimlerinden sonra başlamıştır. Bir kısım sendikacıların Adalet

Partisi adayı olarak genel ve mahallî seçimlerde yer almaları ve aynı zamanda Türk-İş'in sevk ve idare organlarında önemli ölçülerde rol ve söz sahibi olmaları büyük uyusmazlığı yaratmış ve Türk-İş'in tarafsız idarecileri de çok geçmeden kendilerini bu uyusmazlığın içinde bulmuşlardır. Esasında, şimdi çok açık olarak yüze çıkmış bulunan ve bütçe müzakerelerinde de görülen A.P. - T.İ.P. çatışması sendikacılık hareketine sıçramış bulunuyor.

Türk toplumunun geri kalmışlığının tezahürlerinden birisi de, işçilerinin oylarının sağcı bir parti olan Adalet Partisine gitmesidir. Adalet Partisi için bu oyların değeri büyüktür. İktidarda kalabilmesi, bu oyların desteğinin devamına bağlıdır. İşçi Partisinin de Parlâmentoda söz sahibi olmaya devam edebilmesi geniş ölçüde işçi oylarını kendi tarafına çekmekle mümkün olabilecektir. Büyük kavga burada cereyan ediyor. Sınıf bilincinin uyanmasına karşı, Adalet Partisinin büyük alerjisi de bizce buradan gelmektedir.

Sendikacılık hareketi bir sınıf hareketidir. Sınıfsız bir toplum yalnız Marxist sistem ve felsefede vardır. Sınıfsız bir topluma ancak komünizmin son safhasında ulaşılır. Sınıfların varlığı başka, Marxizmin ileri sürdüğü sınıf mücadelesi başkadır. Bir sınıf yarattığı olan sendika sınıf bilincine ve menfaatine ulaşmadıkça gelişemez. Kapitalist ve Komünist olmayan sosyalist toplumlarda sınıfsızlık iddiası ne kadar az gerçek ise, sınıf bilinci yoktur sözü de o kadar az gerçektir.. Geri kalmış ülkelerde sağ partiler, sınıf bilincinin ve menfaatinin uyanması halinde işçi oylarının, eşyanın tabiatı icabı işçi partilerine gideceklerini bildikleri için sınıf bilincinin doğmasına her türlü yola başvurarak engel olmaya çalışırlar. Gelişen memleketlerde sendikacılık hareketi için en büyük tehlike buradan gelir. Çünkü kardeşi kardeşe düşürmektedirler. Bu sebepten ötürü DİSK'in kurulabilmiş olması, bize TİP den çok AP nin bir başarısı olarak kabul olunabilir. Gittikçe güçlenen sendikacılık ha-

reketi bölünerek zayıflamış ve kardeş kavgası içine atılmıştır.

SONUÇ

Karşılıklı suçlamalar hiçbir sorun'un çözümüne hizmet etmez. Eğer Türk sendikacılık hareketi de geleneksel görevinin ötesinde bir görev anlayışı içine girerek toplumumuzun sorunlarına çözüm yolları ararken ağırlığını duyurabilecek bir faktör olmak arzusunda ise, bir kere tutucu tesislerden kesin olarak kendisini kurtarmak zorundadır. Sağ basının ve sağ akımların Türk-İş'i destekleme eğilimi göstermesi manidar bir olay ve gelişmedir.

Bilindiği üzere her siyasî parti belli bir sınıfın menfaatlerini savunmak ve iktidara geçerek bu menfaatleri birinci plâna alan bir programı yürütmek için kurulur. Böyle olunca sağ partilerin köklü reformları benimsemeleri mümkün değildir. Onlar statükoyu devam ettirmek için kurulduklarından sendikacılık hareketlerinin bunlarla işbirliği yapmaları mantığa, sosyolojik oluşa, eşyanın tabiatına aykırıdır. Partiler karşısında bağımsızlık sloganı bugünkü Türk ortamında işçi sınıfının menfaatleri ile bağdaşmazlık halindedir. İşçi sınıfının da siyasî hayatımız içinde, önemi ölçüsünde rol ve söz sahibi olmak istemesi hakkıdır. Bu, teşvik de edilmelidir. Böyle olduğu takdirde parlament sistem mükemmelliğe ulaşır. Sendikacılık hareketi bu oluş içindeki görevinden kaçamaz.

Madem ki, Parlâmentoda söz sahibi olmak ve demokratik usullerle iktidara geçerek benimsenmiş olan ve işçi menfaatlerini ilk plânda tutan bir programı yürütmek, ancak bir siyasî parti yolu ile olmaktadır. Bu durumda yapılacak tercih «dost» bir partiyi seçmek yerine kendi siyasî partisini kurmak, kurulu olan varsa onu benimsemektir. Bizim bildiğimize göre, şimdi Türk-İş safında bulunan sendi-

kacılık hareketinin liderleri de bir kaç yıl öncesine kadar işçilerin kendi partilerini kurmalarının ve bu yoldan parlâmentoda işçilerin menfaatlerini korumaya çalışmalarının daha etkili olacağı inancında idiler. Amerikan tipi, ideolojiden yoksun ve yalnız toplu pazarlık üzerine dayanan eskimiş bir sendikacılık tipidir. Toplumumuzun ihtiyaçlarını karşılamıyor. Bir an önce onun etkisinden kurtulmakta fayda var.

(5 Nisan 1967, Milliyet)

DISK İÇİN...

Sayın Tekin Erer,

Bir kısır döngü içindesiniz. Öyle sanıyoruz ki, sabit fikirlerinizin çenberini yarıp da, olaylara objektif gözle bakarsanız, uluorta suçlamalara girmeden olayların üzerine giderek aslını esasını öğrenmek için çaba gösterseniz, lâflarınız bu kadar havada kalmaz.

Konfederasyonumuzun, Türkiye İşçi Partisi tarafından kurulduğunu iddia ediyorsunuz. Sizi, bizim yerimize kanun maddesi yalanlamaktadır. Çünkü 274 sayılı kanunun 16. maddesi, siyasî partilerin işçi teşekkülü kurmalarını yasaklamıştır. Bunu bilerek, hâdiseyi ters yönden göstermeniz, en hafifinden ayıptır.

Devrimcilik deyimimizi ele alıp, sonu karanlık bir akım olarak niteliyorsunuz.

Hemen şunu hatırlatalım ki, sizin, sonu karanlık diye tanımladığınız devrimcilik; kemalizm diye nitelediğimiz ve gerçek savunuculuğunu yaptığımız prensiplerden biri olan inkılâpçılıktan başka bir şey değildir.

Acaba, devrimcilik deymi mi sizi yanılttı, yoksa inkılâpçılığı inkâr mı ediyorsunuz?

Anlaşılan, Aziz Atatürk'ün bundan yarım asır evvel kapitalizmin emperyalizmine ve her ne suretle olursa olsun emperyalizme, emperyalizmin sömürücülüğüne karşı açtığı mücadeleyi halka indirmek, memleketin bilinçli sınıfı olan işçiye mal etmek, nazarınızda suç oluyor. Bu ne biçim millî şuur anlayışıdır?

Sayın Tekin Erer! Mal bulmuş mağribi gibi evvelki cevabımızda kullandığımız ifadeyi ele alarak, gıya bizi vurmaya çalışıyor ve diyoruz ki: «... önce İşçi Partisi tarafından kurulmuş olmak ayıbını kavradıkları için bunları tebrik ederim.»

Sayın Bay, hemen şunu kaydedelim ki, biz o ifadeyi gerçek bir durumu ortaya koymak için kullandık: Anayasa ve yasalara saygılı Türkiye İşçi Partisi tarafından kurulmuş olmanın bir ayıp olacağı gerekçesi ile değil. Yine tekrar ediyoruz ve her zaman tekrar etmeğe hazırız :

DİSK, Türkiye İşçi Partisi ile aynı dünya görüşüne, aynı politik zihniyete sahip olabilir. Ancak, bu demek değildir ki, DİSK, Türkiye İşçi Partisi tarafından kurulmuştur.

Nitekim, bugün Türkiye İşçi Partisine üye olmayıp da, onun politik ve ekonomik görüşünü benimsemiş, ilerici geniş bir kadro Türkiye'mizin bağımsızlık savaşını vermektedir.

DİSK de bu ilerici güçlerden biri olup, görevini yapmaya devam edecektir.

DİSK'İ kuranların, Türkiye İşçi Partisini kuranlar olduğundan bahsediyorsunuz. Bu; konunun çok dışında bulundunuz, hiçbir malûmat sahibi olmadığınız, peşin hüküm ve ön yargılarla hareket ettiğiniz, bu beyanınızdan da belli. Şöyle ki: DİSK, bir Konfederasyondur. 274 sayılı kanunun 9. maddesi 2. bendinin (C) fıkrasına göre, konfederasyonlar şahıslar tarafından kurulmaz. Onun kurucuları, federasyonlar, birlikler ve Türkiye çapında faaliyette bulunmak üzere kurulmuş sendikalaradır.

Bundan sonraki yazılarınızda yanılığa düşmemeniz için fıkrayı aynen naklediyoruz:

«C — Konfederasyonlar, mevcut birlik, federasyon ve —Türkiye çapında faaliyette bulunmayı hedef tutmak şartı ile— iş kolu esasına göre kurulmuş sendikalardan en az ikisinin üye sıfatı ile bir araya gelmeleri şartıyla kurulurlar.»

Fıkradan da açıkça anlaşıldığı gibi; konfederasyonun kurulmasına karar verebilecek olanlar, gerçek kişiler olmayıp, tüzel kişiler ve onların genel kurullarıdır.

DİSK'in kurucusu Sendika üyelerinin eğilimi bu yolda olmasa idi, kongrelerden kuruluş kararı çıkmazdı.

Geniş bir işçi kitlesini temsil eden kongrelerden çıkan kararları eleştirmek ise, her şeyden evvel demokrasiyi ve onun mekanizmasını hazmedememek demektir.

Türkiye sömürülüyor mu, sömürülüyor mu? Konusunda sizinle polemige girecek değiliz. Zaten, bu konu, gün ışığına çıkmış ve kamu vicdanında gerekli cevabı verilmiştir.

Bizim Moskova ağzı ile konuştuğumuzu iddia ediyorsunuz. Hemen kaydedelim: İşçileri bilinçlendirmek, emperyalizme ve onların temsilcilerine karşı uyanık bulunmalarını sağlamak, ulusal zenginliklerimizin yabancılara peşkeş çekilmemesi için uyanık bulunmalarını istemek, kısaca, işçilerin bilinçli olarak, demokratik nizamda hükümet idaresine ağırlıklarını koymalarını arzu etmek Moskova ağzı ile konuşmak değildir. Tam tersine, bunları saklamak, halk oyuna aksettirmemek; memleketimizi sömürge haline getirmek isteyen yabancı emperyalist güçlerle, onların yerli ortaklarının taktiğidir.

Gerçek milliyetçilik toplum olarak, memleket olarak hastalıklarımızı tesbit edip, kurtulma çareleri aramaktır. Bizim gerçekleştirmek için yemin ettiğimiz husus ve milliyetçilik anlayışımız budur. Sahte milliyetçiler gibi, memleketin gerçeklerini, hastalıklarını kamu oyunundan saklıyarak, perde arkasında kirli işler çevirmek değil.

Saygılarımızla.

(23 Nisan 1967, Son Havadis)

DİSK

**Türkiye Devrimci İşçi
Sendikaları Konfederasyonu
Genel Başkanı
Kemal TÜRKLER**

BASIN İŞKOLUNDAKİ KÜKREYİŞ

Kemal SÜLKER

DİSK hareketi başladıktan sonra basın işkolunda hayranlık veren bir kükreyiş olmuştur. Basın mesleğinde çalışanlar işçi sınıfının menfaatlerine aykırı bir yoldan uçurma doğru gidenleri kendi âkibetleriyle başbaşa bırakarak DİSK hareketine katılmışlardır. Ne iki ayrı işyerinden dolgun maaş alanlar, ne dış geziler kervanında yer kapanlar, ne çöküşün başında olanların çevresinde iltifata boğulanların aldattıcı vaadları ve baskıları kâr etmiştir; emekçiler kişisel çıkar avcılarının karşısına cesaretle geçmişlerdir.

DİSK hareketi, basit bir bölünme, basit bir ayrılma, basit bir heves olmadığı için elbette her konuda en profesyonel kuşkuyu ve en haklı tecessüsü temsil edenlerin kolayca ilgisini çekmiştir. Bunun sonucu olarak da politikaları politikasızlık olanların karşısında bilinçli sendikacılığı temsil etmeye başlamışlardır. Basın işkolundaki bu kükreyiş, haksızlığa başkaldıran her topluluğun tanık olduğu bir er-kek sestir.

Basın, bir toplumun aynasıdır. Yazar, o toplumda yönetimi elinde tutan, ya da yönetilen sosyal sınıfların içinden çıktığı için olayları kendi sınıfının çıkarını gözeterek yorumlar, yansıtır ve ona göre savunma yapar. Hiç kimse, kendi sosyal sınıfının haklarını savunmayı yadırgamaz. Ancak varlıklı sınıfların içinden çıkıp her türlü maddi olanakları kolayca elde edebilenlerden oldukları halde kendi sınıflarına karşı; ezilenleri, hor görülenleri savunmaya koyu-

lanlar bir çevrece yadırganır; ama geniş halk kitlelerince el üstünde tutulur, kahramanlaşır. İşte bu yapıda olanların bulunduğu basın işkolunda biz ihaneti de, cesareti de, kahramanlığı da, hiyaneti de görmekteyiz.

Emekçi halk kitleleri, kendi sınıflarından olmadığı halde, her türlü nimeti teperek tarihin akışını çabuklaştırmak, emekçi kitleleri tüm özgürlüklere süratle kavuşmak isteyen yazarları, fikir adamlarını yürekten gelen bir sevgiyle omuzlarda taşırlar. İşçi sınıfına mensup olup da, hâkim sermaye çevrelerinin hizmetine koşarlarsa burjuva sınıfının karşısında el pençe divan dururlar, en eşit şartlar içinde görüldüğü halde bile en ağır şekilde küçümsenmek işçi sınıfından kopmuşların değişmez kaderi olur.

Türk sendikacılığı, ilk defa devrimci bir oluş içindedir. Bütün işkollarında sendikacılık anlayışı tartışılmaktadır. Şimdiye kadar «hele biraz daha bekleyelim» diyerek işveren uydulukları pek açık seçik olan sendikalardan kurtulma yollarını arayanlar büyük bir silkinme içindedirler. Uydulukları geç ortaya çıkanların, işçi sıfatını takınıp işveren yardakçılığını kabullenmiş bulunanların saflarında ise kutsal başkaldırı, her ilde, her işkolunda görülmeye başlamıştır.

Bu bilinçli uyanış, bu güçlü direniş, bu mutlu gelişme; Türkiye'nin tüm bağımsızlığı için tatlı hayaller kurarak bakanları, haklı bir bekleyiş içinde olmanın kıvancıyla doldurmaktadır.

Sendikacılık, hayatın aynasıdır. Onun için orada en görünülmeze bel bağlayan muhallebi çocuklarını görüyoruz. Orada hiç bir tutamağı kalmayacak kadar onurunu parça parça satılığa çıkarmış goygoycuları yeni efendiler ararken buluyor, haysiyetli kalemelerin desteğini yitirdikleri için bu kiralık elleri sıkınları görüyoruz. Orada en yakın geleceği göremeyecek kadar körleşenlerin, doğan güneşi ıslak iş yerlerine girmekten alakoyamak için, cılız gövdelerini siper

yapanları görüyoruz. Orada kendisini en dokunulmaz sandığı zaman üyesinden en kahredici şamarı yiyen boybeylerini görüyoruz. Ve gizli banka hesaplarının kabarık rakamlarını elleriyle okşayıp işçi sendikacılığı yüzünden para kazanıp haysiyet kaybetme arasındaki çelişiyi irkilenenlerin sigara külünde teselli arayanları görüyoruz.

Ve «ferman padişahım dağlar bizimdir» dercesine her türlü baskıya ve her türlü aldatma hamlelerine karşı direnen, bilinçle karşı koyan, cesaretle kendi safında yerini alan yüzlerce, binlerce işçinin kendi elleriyle kendi mutlu yarınlarını hazırladıklarını görüyoruz.

Basın işkolunda kişisel çıkarları ellerinin tersiyle iten namuslu eller, öpülesi kalemler, iftira ve yalan çamurlarını bunları imal edenlerin karanlık suratlarına fırlatanlar sendikacılık cephesinde ilk çete savaşlarını vermektedirler.

Türkiye'nin kurtuluş tarihini bilenler, Batı cephesinde gösterilen direnmeyi, elde edilen başarıları değerlendirirken şu sonuca varırlar :

Önemli ilk üç muharebede insiyatif karşı tarafta olmuş, fakat Sakarya Muharebesinden sonra Başkumandanlık Meydan Muharebesinde insiyatif Türklere geçmiştir. Biz de bugün Türkiye'nin ikinci bir millî kurtuluş hareketi içinde olduğunu bilerek sendikacılık mücadelesinin seyrini izlerken, vakti gelince bilinçli sendikacıların kendi cephelerinde 26 Ağustos 1922 Büyük Taarruzunu da yapacağına inanıyoruz.

Tek üzüntümüz, bu sefer basın işkolunda çalışanlar arasında Ali Kemallerin sayılarının artacağıdır.

Zarar yok, mücadelenin çok kişi ile yapılması zaferin kesin sonucu alındıktan sonra pürüzlerle uğraşmayı kısaltır.

Devrimci sendikacılık hareketinin birer neferi olarak kendi sınıfımıza hizmet etmenin rahatlığı o kadar geniştir ki, Ali Kemallerin artmasından duyduğumuz üzüntü, büyük mutluluğumuz içinde eriyip gitmektedir.

(Basın-İş, sayı 10)

Bu küçük kitap, işçilerin
uyanişını izleyen
bilim adamlarının, toplumcu
yazarların görüşlerini bir
araya getirmiştir.
DİSK hareketi üzerine ortaya
çıkan fikirleri bir plân içinde
birbiriyle yoğuran bu kitap
Türk-İş'in içine düştüğü çıkmazı
da ap açık ortaya koymaktadır.
DİSK'in kuruluş nedenleri de
çeşitli yazarların kalemıyla
ve çizgileriyle gösterilmiştir.
Bu küçük kitap, büyük işçi
sorunlarının eleştirisidir.